

Postritel: „Elias ja sügaviku saladus” * „Peeter Pikk-kõrv”

KOOLILASTE AJAKIRI

HIND 2,25 €

03
2018

HEALAPS

AUHINNASADU

Inspay puslede võitjad on **CARMEN SEPP** Alalt, **HEIKO AASALEHT** Kammerist, **AALIKE APALEV** Moostest, **SANDRA ELLER** Aakrest ning **KÄROLYN METSALU** ja **ROMET TAUMANN** Türitl.

RÕÕMSAID MÄRTSIKUUD, HEAD SÕBRAD JA SUGULASED!

Teeme nüüd teatavaks jaanuarinumbris välja kuulutatud võistluste võitjad. Nagu ikka, toimetame lõuna-eestlaste preemias **Tartu O. Lutsu** nim. **Keskraamatukogu** lasteosakonda (Kompanii 3/5, Tartu) ning Põhja-, Lääne- ja Ida-Eestis elavate laste preemias ootavad neid **Kullo Lastegaleriis** (Tallinn, Kuninga 6). Kellel on muid soove ja ettepanekuid, neil palume need toimetusele saata e- või tavaposti teel!

Igavesti teie
Triibu-Liine,
Hea Lapse vapiloom

NAER ON TERVISEKS!

Äsja alanud aasta toob meile kõigile kahtlemata rohkesti tõsiseid töid ja tegemisi nii koolis kui ka kodus. Kuid kindlasti juhtub klassiruumis, kooliteel ja ka pere ringis igasuguseid naljakaidki asju. Kas Sinu klassis leidub mõni eriti lustaka loomuga tegelane, kes oskab kõigil tuju heaks teha? Missugune oli kõige lõbusam sündmus Sinu peres, mida veel tükk aega takkapihtagi meenutate? Tuju tõstmiseks on mõeldud ka lauamäng „Gaas välja!“, milles osalemiseks vajatakse nii nobedaid näppe kui ka oskust kiiresti tegutseda. Mängida võivad nii lapsed kui ka täiskasvanud – tuleb ainult õigel ajal vajutada Gaasi-Gusteri nupule ja jälgida, mis saab edasi.

Rimonne auhinnad – mängud „Gaas välja!“ võitsid **ANNABEL RAUD** Puurmanist, **LENNA PIIRISILD** Aakrest ja **MELANI CLAUSEN** Laevast.

enne 5. veebruari 2018. Parimate kirjutajate-joonistajate vahel loosime välja lauamänge „Gaas välja!“ Rimonnelt!

Viktoriiniauhinnad – raamatud – võitsid **DENRI** ja **DEIVID PISUKOV** Põlvast, **GRETHE GUHSE** Vana-Kuustest ja **SANDER URBALU** Paidest.

Ristsõnaplaadid tõi loosiõnn **ANNA-LIISA LAURILE** Viljandist ja **LIINA VAARIKULE** Võrumaalt.

Lembitu-mõistatuse preemiaraamatud saavad **KAROLIINE KREPP** Valgamaalt ja **JOONATAN TRUUP** Jõgevall.

Järgmises numbris teeme teatavaks juba veebruarinumbris ilmunud võistluste võitjate nimed.

Suur aitäh haridus- ja teadusministeeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

HEA LAPS SELLES NUMBRIS:

LAHEDAT LUGEMIST

Lahmuse koolilaste värsse Eestist — 4
Luulet: Ülle Kütsen, Kristjan Kändla, Sandra Aasa,
Suvi-Mari Parts — 5
Hendrik Ranna „Lugu ühest väikesest karust” — 6
Emadekuu ja teater — 8
Veiko Märka „Kuri Õnne, petis Anne ja hea Ene” — 10
Kauneim paik: Heiko Aasaleht, Sergo Miljan,
Sanna Luisa Tõrv — 12

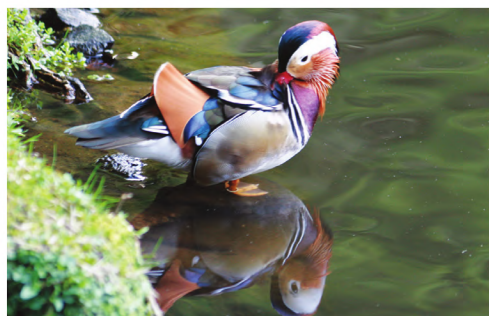
GALERII

J. Westholmi Gümnaasiumi näituselt „Märka mind” — 13

MAAILM MEIE ÜMBER

Tore loodus: Mai Zernask orhideedest — 14
Tere, lind! Peep Veedla mandariinpardist — 16

Meie suurkujud: Jaak Urmet Ferdinand Veikest — 18
Piltluulet Elva gümnaasiumi võistluselt — 20
Poster 1: „Elias ja sügaviku saladus” — 21
Poster 2: „Peeter Pikk-kõrv” — 22

TEE ISE

Osavnäpp: Lully Gustavsoni karbinukud — 25
Mustkunstnik Ande — 26
Kirjalaps: Meie mängud — 27
Sandra sööginurk: seenesupp ja pähklüküpsised — 28

NUPUTA JA NAERA!

Ilmar Trulli ristsõna — 29
Lembitu mõistatus, viktoriin — 30

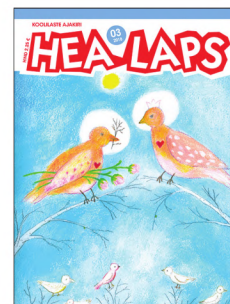
Paetisme — 31
Naeru-uss — 32

ELUMELU

Uudised — 33
Avasta endas geenius! — 34
Joonistusvõistlus — 36
Kinouudised — 37
Hobid ja huvid: Anna-Maria intervjuu Viktoria Siiguriga — 38
Siit ja sealt — 39
Järjehoidja — 40
Markus Saksatamm embleemidest — 41
Scrabble võistlustest — 43
Täringu-Alias — 44

Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast
Väljaandja: SA Kultuurileht
Voorimehe 9, Tallinn 10146, tel 6833145
Toimetus: toimetus@healaps.ee
Peatoimetaja: Leelo Tungal (leelo@healaps.ee)
Kujundaja: Vivika Kalt (vivika@healaps.ee)
Toimetaja: Anna-Magdaleena Kangro (anna@healaps.ee)

Trükk: Aktaprint
Tellimine: AS Ekspress Post,
tel 6177717
www.tellimine.ee
Hind üksikmüügis 2,25

Kaanepilt: Kaie Kal

LUULETAVAD LAHMUSE KOOLI ÕPILASED

MINU EESTI

Hommik toob päeva uue,
pääsuke sai musta kuue.
Sinine ja must ja valge,
rõõmu toovad lapse palge.
Rukkilill on parim lill –
see on meil rahvuslill.

August Janisoo 5. klassist

MINU EESTI

Eestimaa on väike maa,
see ei ole päikse maa.
Vahel lumi, vahel pori,
eestlane ei ole ori.
Laps võib julgelt kommi süüa,
karupoeg võib trummi lüüa.
Eestimaa on tore maa,
siin on mõnus elada!

Urmas Vene 6. klassist

Eloise Kelli näitusel „Meie Eesti

MINU EESTI

Mulle meeldib palli lüüa,
pärast seda krõpsu süüa,
vennaga koos mürada,
koera taga ajada.
Seda kõike teha saan,
oma kodus Eestimaal.

Rikardo Ehala 5. klassist

Näitusel „Meie Eesti

MINU EESTI

Olen väike, uni peal,
tahan koju, seal on hea
Kodus alati on päike,
mulle meeldib olla väike.
Täna sind, mu Eestimaad,
et siin laps ma olla saan.

Mihkel Ojakäär 6. klassist

MEIE EESTIMAA

Meie klassi lapsed on kõik pärit Pärnumaalt.
Koolis käivad hoopis Lahmusel – Viljandimaal.
Pole tähtis, kus elad või õpid sa.
Oluline on, et armastad oma Eestimaad,
kus targaks ja ka töökaks sa saad.

7.– 8. TT klass koos õpetaja Eviga

Ülle Kütsen

EMA ETTEÜTLUS

Emakeelepäeval teeb
ema etteütlust.
Kuidas kirjutama peaks
sõna ettevõtlus?

Kui ei oska hästi ta
sõnu väänata,
küsigu siis minu käest
kuidas käänata.

Ülle Kütsen

KIRJAVAHEMÄRKIDE VÕIMLEMINE

Kükitab küsimärk,
hüppab hüüumärk.
Koma tegi trenni,
lippas enne N-i.

Mõttekriipsu rööbaspuu
venitas end täheks U.
„Siin ju spordikool on,”
teatab tähtsalt koolon.

Kristjan Kändla Kalmetu põhikoolist

UNTS

Unts, su sees muutub niiskeks mu vunts.
Sind tihti näen ma põllu peal.
Huvitav, mis sa teed seal?
Su sees märjaks saab vili.
Kas sa kastad neid?
Või hoopis pesed?
Unts, sust läbi näeb igaüks,
sust läbi kõndida julgub ka argpüks.

* Unts – udu Võru murdes

Näituselt „Meie Eesti

Sandra Aasa Kõpu põhikoolist

TUTT-TIHANE

Hallil linnul peas on tutt,
ta ei ole mingi vutt.
Kaela ümber valge krae,
seda kanda pole vaev.

Selja pealt on tumedam,
kõhu alt on heledam.
Elavad nad aasta läbi
meie armsal kodumaal.

Suvi-Mari Parts Olustvere põhikoolist

VOT SIIS

Siis, kui linnud õitsevad,
siis, kui lilled laulavad,
siis, kui lambad hauguvad,
siis, kui lehmad siutsuvad,
siis, kui kärbsed prääksuvad,
siis, kui karud lendavad –
vot siis ma olen küll kõike näinud!

STEN ROOSI MUINASJUTUVÕISTLUSELT

Huvikeskus Kullo näituselt

Lugu ühest väikesest karust

Hendrik Rand Haapsalu põhikooli 5. klassist

Elas kord ühes paksus metsas suurte karude perekonnas üks väike karu nimega Mõmmi. Nojah, kõik peavad seda imelikuks, et suurte karude perekonnas elab Väga Väike Karu.

Ühel päeval läks see Väga Väike Karu linna. Ta sõitis linna ühe katkise jalgrattaga, mille ta jõuluvana käest sai. Kõik teised metsaelanikud imestasid selle üle, sest see jalgratas oli liiga suur ühe väikese karu jaoks.

Kui Mõmmi linna jõudis, oli juba õhtu. Linnas nägi Mõmmi valgusfoori, milles vilkus kollane tuli. Mõmmi pidas seda imelikuks, sest tema kodu juures oli ka üks valgusfoor ja selles põles alati üksainus valge tuli. Mõmmi küsis kõrval autos olevatelt inimestelt: „Halloo, inimesed, mis sellel valgusfooril viga on?” Inimesed ehmusid selle küsimuse peale ja sõitsid ruttu minema, sest nad arvasid, et karu tahab neid ära süüa.

Karu mõtles: „Nii kurb! Hirmutasin inimesi. Lähen õige sinna suurde ja kõrgesse majja. Loodetavasti ei ehmu seal minu peale mitte keegi.” Karu läkski suurde majja, mis oli kaubanduskeskus. Seal oli näiteks juuksur, fotograaf, kunstnik ja veel palju poode. Kaubanduskeskuses läks Väga Väike Karu esimese ettejuhtuva inimese juurde ja ütles talle: „Tere!” See inimene oli viisakas ja ütles karule vastu: „Tere!” ning läks kiirel sammul poest välja. Karu mõtles: „Tore koht, kus inimesed mind ei kardal!”

Väga Väike Karu läks ühte suurde toidupoodi. Suures toidupoes oli väga palju inimesi. Kui karu oli juba tükk aega poes ringi käinud, tundis ta lihalõhna. See lõhn tuli poe teisest osast, kus asus lihalett. Karu jooksis üle kõigest, mis teda ja lihaletti eraldasid. Küll jooksis ta üle purkide, mänguasjade, juurviljade ja puuviljade, kuni jõudis lõpuks lihaletini. Ta vaatas lihaletti: vorstikesed, toored šašlõkitükid, singid ja palju muid isuäratavaid lihatooteid! Aga karu ei teadnud, et lihaletil on klaas ees. Karu hüppas vastu klaasi ja ta nina läks veidi lõmmi.

Mõne aja pärast, kui ta oli lõõgast toibunud, nägi teda selles kaubanduskeskuses töötav kunstnik. Kunstnik ütles: „Vau! Kui lahe lõmmis nina! Äkki teeks sinust uue mänguasja nimega Väike Lõmmis Ninaga Karu? Jah, otsustatud! Ma teen sinu järgi mänguasja nimega Väike Lõmmis Ninaga Karu. Karu, palun tule minuga kaasa.”

Karu vaatas kunstnikku suurte silmadega, kui too teda oma viienda korruse pimedasse poodi vedas. Seal korrusel oligi üksainus pood, mis kuulus kunstnikule. See pood oli seest pime ja sassis, tolmune ja mõnes kohas olid isegi praod sees.

Kunstnik läks, karu kaenla all, lähima pingi juurde. Ta pani karu ühele pingiotsale istuma ja istus ise teisele pingiotsale. Siis hakkas kunstnik maalima.

Paari tunni pärast oli maal valmis. Kunstnik lausus: „Kuule, Väga Väike Lõmmis Ninaga Karu, lähme nüüd fotograafi juurde. Tule!”

Karu küsis kunstnikult: „Miks?” Too vastas: „Sest me lähme laename talt printerit.”

Karu mõtles: „Paberist mänguasjad! Päril huvitav. Kaisukaru, kellel on PABERIL lõmmis nina. Nagu see neid inimesi PÄRIS elus ei huvitaks.”

Kui karu oli oma mõtisklemise lõpetanud, olid nad fotograafi juures. Kunstnik ütles: „Kuule, fotograaf, kas sa saaksid mulle oma printerit laenata?”

Fotograaf küsis: „Kas sellist printerit, mis trükib tavalisele paberile asju, või sellist, mis trükib asju plastiku peale, või sellist, mis trükib asju pehmele võlupaberile, või sellist, mis...”

„Stopp! Ma tahaks seda viimati nimetatud printerit – noh, seda, mis trükib asju võlupaberile. Kas ma võiksin seda laenata? Ma lähen toon ülevalt võlupaberit, kui sa nõus oled, fotograaf.”

Fotograaf vastas: „Tjah... Sa võid seda printerit laenata, kuid seal pole tinti.”

„Kust ma seda tinti saan?”

„Sa võid kasutada tindina oma akvarellvärve, pane need lihtsalt sinna printerisse.” Siis, kui fotograaf oli oma jutu lõpetanud, oli kunstnik juba tagasi oma akvarellvärvidega. Fotograaf pani need printerisse ning printer pandi tööle.

Mõne aja pärast oli valminud juba paarsada Väikese Lõmmis Ninaga Karu. Kunstnik oli rõõmus, saatis kirja tehasesse, et ta saadab sinna ühe Väikese Lõmmis Ninaga Karu. Varsti tuli selline vastus, mida kunstnik oli oodanud. Kunstnik oli rõõmus, et tema karud tehasele meeldisid ning ütles karule: „Suur-suur aitäh sulle, Väike Karu, mida ma sinu heaks teha saaksin?”

Karu vaatas teda jälle tükk aega oma suurte silmadega ning lausus: „Palun vii mind koju, sinna linna äärde valgusfooride juurde.” Kunstnik loomulikult täitis selle ülesande, mille karu tal teha palus.

Karu jõudiski koos kunstnikuga sinna valgusfooride juurde ning kui karu autost välja astus, jooksis ta kohe oma jalgratta juurde.

Kui sinulgi peaks kodus leiduma mõni Lõmmis Ninaga Väike Karu, siis tea, et see võib olla pärit siit muinasjutust.

EMADEKUU JA TEATER

On olemas igasugused toredad kuud. Kõige tähtsam on ilmselt jõulukuu, sest siis käivad peaaegu terve kuu päkapikud ja kuu lõpus saab kingitusi. Samas on ka näiteks lehekuu väga tähtis. Siis saab pikk ja pime talveaeg lõplikult otsa ning kohe-kohe ongi käes suvi. Suvekuudest pole meil mõtet isegi rääkida. Suvekuud on puhkuse aeg, mil saame teha kõiki neid asju, mida me talv läbi oleme teha igatsenud. Aga kevadel on ka üks kuu, mis kannab nime – teatrikuu. See on märts.

Teatrikuu ei ole muidugi päris selline kuu, et siis hakkab meil lillepotis teater kasvama või poes lastakse ainult teatrilaule. Nagu jõulukuul mängitakse kõikjal jõululaule. Teatrikuu tähendab rohkem seda, et sellel kuul pööratakse rohkem tähelepanu teatrile, sest just **27. märtsil** tähistab kogu maailm rahvusvahelist teatripäeva. Ja see on väga tore, et teatril on oma päev ja kuu. Aga mis mind kurvastab, on see, et mitte keegi pole kuulnud mitte kunagi midagi **emadekuust**. Emadel on küll oma päev ja sünnipäev ja nimepäev, aga oma kuud neil ei ole.

Rakvere Teatri lavastuses „**Päästame ema**” tegutseb lausa selline ema, kellel pole isegi ühtainsat vaba päeva. Tal on kogu aeg väga kiire. Ükskord, kui ta telefoniga oma tööasju ajab, läheb ema pea nii sassi, et ta paneb iseennast telefoni asemel oma töökohvrissi kinni. Loomulikult on see päris kurb, sest nagu me kõik teame, pole emade koht kindlasti mitte kohvriss. Veel vähem töökohvriss, tööasjade vahel. Emad on ikkagi selleks, et oma lapsi armastada ja nendega mängida. Tööasjade ajamiseks kõlbavad väga hästi ka robotid. Õnneks on sel emal, kes sinna töökohvrissi ennast telefoni asemel luku taha paneb, olemas ka tubli ja toimekas tütar. Ning sellest lugu alguse saabki.

Lavastuses „Päästame ema” seiklebki üks väike tüdruk, kes on otsustanud oma ema Sinise käest ära päästa. Aga häda on selles, et keegi ei tea päris täpselt, kus see Sinine elab. Oma otsingutel kohtub tüdruk kaisukaru ja kaluriga, konna ja kaameliga. Isegi mere-röövli ja lumemees-naisega. Aga keegi neist ei oska tüdrukut aidata, sest igaühel on Sinisest oma arusaamine.

Sinine aga hoiab samal ajal ema muudkui vangis ja naerab kõleda häälega. Kas sinine võib olla tiik või taevas? Meri või hoopis kõrb? Lumi mägedes? Või lausa internet? Kõigile neile küsimustele peab tüdruk vastuse leidma, enne kui ta viimaks oma ema päästetud saab. Aga üks on kindel – eten-duse lõpus on ema päästetud ja sellepärast me muretseda ei pea.

Etenduses „Päästame ema” on noor lavastaja **Karl Kopel-maa** kenasti meeles hoidnud, mis teda ennast lapsena huvitas. Laval on loomulikult kaisukaru, aga samas asub ka suur ekraan, kus näeb väikest tüdrukut lausa filmis seiklemas. Ema vangistanud Sinise otsingud pole kindlasti mingi jalutuskäik vikerkaarel. Tüdruk peab võitma nii ennast kui ka ohtusid, mis teda varitsevad nii kõrbes kui ka merel. Lavastaja lõbusal tahtel aitavad vaatajal tüdrukule kaasa elada lisaks filmile veel ka muusika, varjuteater ja valgus. Lavastaja ise nimetab seda ka lavastuseks väikese nipi ja trikiga. Seega tasub kõigil silmad ja kõrvad teatrisse kaasa võtta, sest nip-pe, trikke ja isegi riukaid leidub lavastuses küllaga.

Kellele „Päästke emast” teatris veel väheks jääb, võin

etteruttavalt öelda, et sügisel alustab Rakvere Teatri laval oma elu ka selline tegelane nagu **Desmond**, kes pistab Vaarika-metsas rinda kahtlaste soorööv-litega. Desmond on väike pörsas, kes oma sõpradega ühel hetkel ei suuda enam välja kannatada proua Krokodilli maja taga soos elavate röövliite sigadusi ning ot-sustab nad, maksu mis maksab, kinni püüda. Selleks valmistab Desmond koos oma sõpradega

huvitava sooröövliite löksu. Kas sooröövliid ka löksu kinni püütakse, selgub juba sügisel.

Aga kui nüüd emade ja kuude juurde tagasi pöör-duda, siis tahaksin teile kõigile südamele panna üht: kuigi emadel pole ühtegi päris oma kalendrikuud, on täiesti meie endi teha see, et neile kuuluks terve aasta. Ja mitte ainult üks, vaid kõik aastad. Selleks pole meil tegelikult tarvis teha mitte midagi muud kui minna mõnikord tema juurde, vaadata talle silma ja naerata-da. Või kallistada. Või teha lihtsalt pai. Ja kõige julge-mad võivad talle isegi öelda, et tegelikult me armasta-me oma ema ja oleme väga õnnelikud, et ta just meie ema on. Ja et ta on koos meiega.

Fotod: Siim Vahur

Kuri Õnne, petis Anne ja hea Ene

Veiko Märka

Taevas, pilvede peal elavad Tuuleeit ja Vihmataat. Nemad kujundavad iga päev meie ilma. Kõik tsüklonid ja antitsüklonid, milledest ilmaennustajad räägivad, on Tuuleeide või Vihmataadi meisterdatud. Enamasti paneb Tuuleeit kokku tsükloneid ja Vihmataat antitsükloneid. Aga et igav ei hakkaks, vahetavad nad mõnikord ametid ära.

Tuuleeidel ja Vihmataadil oli kaks tütart: Õnne ja Anne. Pärast sündimist anti neile võlurohtu ning mõlemad kasvasid kohe kümne aastasteks. Nende vanematel on ju iga päev ilma kujundamisega nii palju tööd, et väiksemate laste eest poleks nad hoolitseda jõudnud. Välimuselt nägid tüdrukud ilusad välja ja käisid moodsalt riides, südame poolest olid aga kurjad ja salalikud. Kodus pilvede peal neile elada ei meeldinud. Alailma kippusid nad maa peale, et inimestele kurja teha ning neid petta. Nagu nende emal ja isal, olid ka Õnnel ja Annel võluvõimed. Aga õed kasutasid neid ainult eneste kasuks ja inimeste kahjuks.

Õnne korraldas maa peal õnnetusi. Laskis majadel põlema minna, saatis lastele ja täiskasvanutele raskeid haigusi, ka autoõnnetused olid sageli Õnne kätetöö.

Kui parajasti midagi huvitavat teha polnud, võttis ta mõnel haigel või vanal inimesel kogu raha pangaarvelt ära, et see hästi õnnetuks ja vaaseks muutuks. Rikaste raha Õnne ei puutunud. See polnud tema meelest huvitav, sest rikastel oli peale pangaarve veel maju, autosid ja väärtasju, nii et nende kahju poleks olnud nii hirmus.

Anne soovastu tegi näo, et tahab õnnetustesse sattunud aidata. Ta käis nende naabrite ja tuttavate juures ning korjas annetusi. Lahked inimesed muidugi annetasidki, kui neil natukenegi raha kõrvale pandud oli. Ka ajalehtedes ja internetis kutsus Anne inimesi annetama, et rohkem raha kokku ahnitseda. Jõuluajast ei maksa rääkidagi, siis meelitas Anne isegi raadios ja telekas päevad läbi kogu rahvalt vaeste ja õnnetute jaoks raha välja, ehkki õnnetused olid tema õe kätetöö.

Tegelikult võtsid õed kõik kogutud raha endale ja jagasid pooleks. Selle eest ostsid nad endile ilusaid riideid, ehteid ja sefiirtorti. Nutitelefonid olid mõlemal üle kullatud ja kalliskividega kaetud. Ning nende käabuspuudlid – Õnnel valge, Annel must – maksid rohkem kui tavaline sõiduauto.

Helin Tikerpuu

Vanemad ei pannud seda kõike tähele ega tundnud huvi, kuidas nii väikestel tüdrukutel nii palju kalleid asju on. Nagu öeldud, oli neil iga päev palju tööd ja nad tundsid hoopis rõõmu, et lapsed omapead nii hästi hakkama saavad.

Nii suurt võluväge õdedel siiski polnud, et päris kohutavaid õnnetusi ja katastroofe korraldada – näiteks maavärinaid, uputusi ja vulkaanipurskeid. Sõdadest rääkimata. Sellest oli neil kahju, sest mida rohkem ohvreid üks õnnetus põhjustab, seda rohkem saab ju selle järel annetustega raha koguda.

Kõige halvem oli see, et eriti meeldis Õnnele ja Annele halba teha vaestele, aga ka sellistele peredele, kus oli palju lapsi. Sest mõnele miljonärile ei hakka inimesed ju sentigi annetama, isegi kui kõik ta majad maha põleksid. Raha jääb talle ju alles, võib uued osta või ehitada. Vaeseid ja lasterikkaid peresid aidatakse seevastu hea meelega.

Peredes, kus oli palju lapsi, oli ka lihtsam õnnetusi korraldada. Vanemad ei jõudnud alati kõigi järele valvata ning sageli õnnestus Õnnel meelitada mõnda last seinakappi lõket tegema või väiksemal vennal jalgu sõlme keerama, nii et see eluks ajaks vigasena ratas-
tooli jäi. Ka haigusi tuli hoolega valida, sest palja kõha või nohu pärast poleks keegi annetama hakanud. Õne ja Anne leiutasid aina haruldasemaid ja hirmsamaid tõbesid. Näiteks kalanaha haigus, mille puhul inimese nahk kattub soomustega ning teda tuleb kogu aeg van-
nitada või muul moel vees hoida, sest kuivas sureks ta ära. Või siilinaha haigus, mis tähendab, et inimese keha

muutub okkaliseks. Nii saab ta ainult püstijalu magada, sest voodis okkad torgiksid ja segaksid. Inimene pole ju siil, kes saab end okaskasuka sees kerra tõmmata. Või tuhkruhaigus. Selle puhul inimene lihtsalt haiseb nii hirmsasti, et teda tuleb kogu aeg kinnises kambris hoida.

Päriselt ära ei tapnud õed kedagi, sest siis oleks ohvrile tulnud korraldada mitte annetust, vaid matus. Ka ei saanud nad õnnetusi korraldada eriti sageli ja haigusedki pidid jääma haruldasteks. Muidu oleks annetuste kogumine muutunud inimestele koormavaks ja häirivaks ning õed vähem raha saanud.

...

Siis aga sündis Tuuleeidel ja Vihmataadil kolmas tütar, kellele pandi nimeks Ene. Nagu vanemad õed, kasvas ka tema imerohu mõjul kohe pärast sündimist kümne aastaseks.

Kuigi sama ema ja isa tütar, oli Ene iseloom õdede omale täiesti vastupidine. Tema leidis, et inimesi ei tule mitte kiusata ja petta, vaid hoopis aidata. Et õnnetusi ja pettusi ära hoida, hakkas Ene tegelema ennetamisega. See tähendab, et ta hakkas inimestele selgitama, kuidas õnnetusi ära hoida. Aga et lihtsalt rääkimisest ja kirjutamisest oli vähe abi, hakkas Ene neile kinkima igasuguseid ennetavaid asju – suitsuandureid, helkureid, jalgrattakiivreid ja muud. Ujuda lubas ta ainult päästerõngaga ja kahe vetelpäästja vahel. Tikutooside peale joonistas Ene nii hirmsaid koletisi, et väikesed lapsed enam tikke puutada ei julgenud. Inimesed muutusid nüüd palju ettevaatlikumaks ja õnnetusi juhtus üha vähem.

Muidugi ei olnud Ene võluvõim nii suur, et õnnetusi üldse ära hoida. Aeg-ajalt neid siiski juhtub. Aga kuna Ene pole ennetamist veel lõpetanud ega kavatsengi seda niipea teha, võib kindel olla, et neid juhtub edaspidi aina vähem.

Õne ja Anne said muidugi väga kurjaks, kui Ene nende plaane rikkuma hakkas. Kuid teha polnud midagi. Ei saanud nad ju oma vanematele ega ühelegi teisele täiskasvanule kaebama minna, et neil ei lasta enam õnnetusi ja pettusi korraldada. Ja kui nad Enele peksa annaksid, räägiks see ju isale ja emale kõik ära ning pahandus tuleks veel suurem.

Nii ei jäänud vanematel õdedel muud üle kui oma pahategudest loobuda ja inimesed rahule jätta. Nüüd elavad mõlemad ilusasti oma pilvekodus ning aitavad vanematel ilma teha. Mõned asjad, mida väga sageli pole vaja teha – näiteks vikerkaar, udu ja virmalised – tulevad Õnnel ja Annel juba päris hästi välja.

Küllap on neil selle töö jaoks nii õnne kui ka annet.

Adlike Apdlev Moostest

KAUNEIM PAIK EESTIMAAL

Kõige ilusam paik Eestimaal on Nõuni. Nõuni on väike maa-koht Valgamaal, Palupera vallas, Otepää lähistel. Ma elasin seal mõnda aega. Nõunis elab vähe rahvast, seal on enamasti väikesed talud, mõned korrusmajad. Inimesi teenindab väike külapood. Kõik hoiavad üksteist, kõik on sõbralikud, keegi ei kakle ja ei märatse. Nõunis on ilus loodus, metsades on marju ja seeni ning mõned matkarajad. Üks ilusaim koht on Nõuni järv, seal saab ujumas käia, jaanipidudel käia ja kalastada. Nõunis on ka oma sadam ja purjeklubi. Nõuni kultuurimaja on uuendatud, seal toimub palju üritusi. Nõunis on ohutu elada. Kõik tunnevad kõiki.

Heiko Aasaleht Kammeri koolist

MINU KAUNEIM PAIK

Minu meelest on kauneim paik Eestimaal Hiiumaa saarel, nimelt Kassari poolsaarel asub üks talu, mis kohe meenus. Seal pole interneti, pole mobiililevi – täielik puhkus!

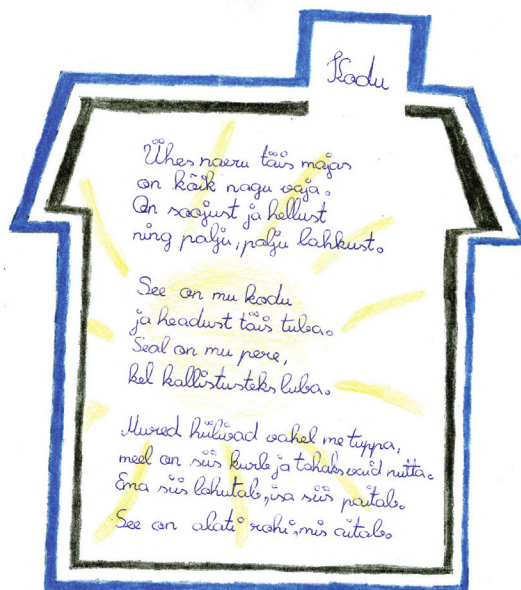
Me oleme seal perega käinud peaaegu igal aastal, kui vähegi on päikeseline nädal, sest vihmaga pole eriti midagi peale hakata. Talu juurest veidi mööda rada jalutades jõuab kiviklibulisse randa. Seal on väga selge vesi ning see paik on justkui inimestest puutumata, pole rämpsuga ega sodi – puhas ilu. Lähedal on metsatukk, kus palju radu, millel on hea kõndida ja mõtteid mõlgutada.

Eestimaal on kindlasti neid kohti veel, aga mul on hea meel, et tean, kus on minu kauneim paik.

Sergo Miljan Türi põhikoolist

Eestimaal on kohti palju:
metsatukk ja väike kalju,
jões ja järved,
sood ja rabad,
mäed ja küngad,
lahed süngjad –
hea on Eestis elada!

Sanna Luisa Tõrv Türi põhikoolist

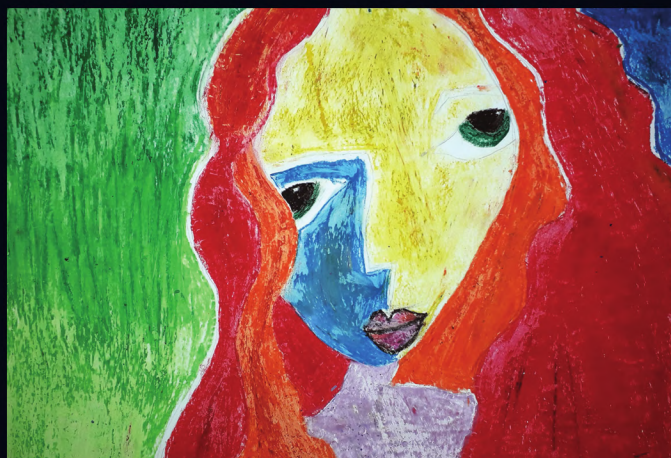

Karolin Sakjas Ilmatsalu Põhikoolist

J. WESTHOLMI GÜMNAASIUMI NÄITUSELT „MÄRKA MIND“

GALERII

Mirtel Eks

Liisbet Kase

Ilo-Mai Sirp

Lisette Meos

Anu Alver

Iris Toode

Hedi Sarapuu

ORHIDEED

Mai Zernask

Naistepäeva hommikul tõttas Nähka Juulimembele ühte imeliste õitega lille kinkima. Taadu oli selle linnast toonud ja Nähka ei tundnud seda lillkaunitari, aga uhke oli kuninglikku lillepotti üle anda küll. Iga vanaroosa õis oli nagu looduse meistriteos.

„Oi, milline orhidee, kui kaunis kuuking!” oli Juulimemm õnnelik ja liigutatud.

„Ma tunnen vaid mõnda looduslikku orhideed, mida sa mulle oled näidanud, aga räägi mulle orhideedest rohkem,” palus Nähka.

Vanamemm pajatas: „Orhideelised on taimede maailmas üks sala- ja omapärasemaid sugukondi. Erinevate autorite hinnangul on käpalisi kuni 35 000 liiki. Neist 90% kasvab troopilises ja subtroopilises kliimas. Ülejäänud 10%-st liikide arvust jätkub neid ka parasvöötmesse ja polaarjoone tahagi. Euroopas teatakse

umbes 650 liiki ja meie võime uhkeldada 36 loodusliku orhidee liigiga. Meie naabritel Soomes ja Lätis on aga 31 liiki. Kõige rohkem on orhideelisi Malaisias – 4500 – ja ka Uus-Guinea saarel – 2300 liiki. Enamik neist on mitmeaastased rohttaimed, kasvades epifüüdina ehk pealistsaimena puuvõrades. Tolmlemisviisi poolest on nad taimedest ühed huvitavamad – mõnda neist tolmeldavad sipelgad, mõnda liblikad, mõnesid jälle mesilased, herilased, kärbsed, aga ka linnud, konnad ja isegi nahkhiired.

Orhideesid nimetatakse ka käpalisteks, sest orhideed said oma nime kreekakeelsest sõnast *orchis* mis tähendab munandit ja meenutab natuke ka käpakesi. Paljud legendid orhideede kohta jutustavad just nende juuremugulate imelisest omadusest armastuse asjades positiivset mõju avaldada. Nime *orchis* kasutas esimesena

Ka eestikeelsete nimede
puhul on aluseks juurte lugu.
1882. aastal nimetas
Juhan Kunder orhideelisi
juudajuurteks, juurte kujule
viitab ka praegu kasutusel
olev sugukonna nimetus
„käpalised”.

botaanika ja ökoloogia rajaja, Vana-Kreeka õpetlane Theophrastos. Ka eestikeelsete nimede puhul on aluseks juurte lugu. 1882. aastal nimetas Juhan Kunder orhideelisi juudajuurteks, juurte kujule viitab ka praegu kasutusel olev sugukonna nimetus „käpalised”.

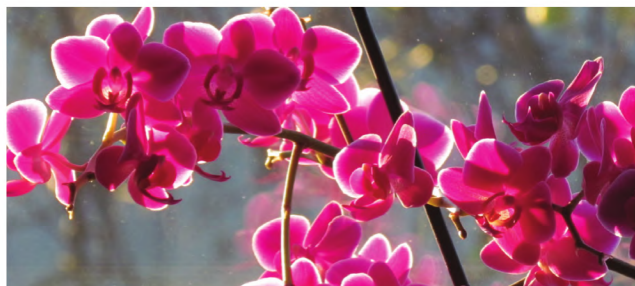
Juba aastaid valitakse Eestis aasta orhidee, mille eesmärgiks on antud aasta orhidee liiki laiemalt tutvustada, tema elu lähemalt uurida, saada täpsemat ülevaadet liigi levikust Eestis ja pöörata rohkem tähelepanu leiukohtade kaitsmisele. Eesti Orhideekaitse Klubi kuulutab aasta orhidee välja ka sel aastal.

Kodus ei saa orhideesid valimatult kasvatada, aga Eestis pakutakse toatingimustes kasvatamiseks erinevate perekondade esindajaid. Kõige tavalisemad ongi kuukingad, ludiisiad, dendroobiumid, mirjukäpad jt. Suuremat vaeva peab kasvataja nägema miltooniate, mastevalliate ja vandadega.

Kuuking (*Phalaenopsis*) on meie päevil kõige tuntum kodudes kasvatatav orhideeliik. Tema levila on Himaalajast Austraaliani – kokku 63 liiki. Looduses kasvab kuuking puu otsas, sest džunglis pole maapinnal valgust. Kõrgele puu otsa kannab seemned tuul. Kodus kuukingi kasvatades tuleb talle valida päikese eest varjatud paik, aga soe koht. Kuukinga armastavad paljud lillesõbrad just seepärast, et ta õitseb kaua ja lillepoodides on saada paljudes kaunites värvitoonides kuukingi. Avanenud õis võib püsida kuid, sest pikas ja harunevas õisikus puhkeb õisi mitme kuu vältel. Teistes keeltes nimetatakse kuukinga ka näiteks ööliblikaorhideeks, kuuorhideeks, ilusaks malaililleks. Rahvustaimeks on kuuking valitud Indoneesias.”

Juulimemm naeratas õnnelikult: „Nähkake, teie kingitud *Phalaenopsis* e panen aknalauale oma teiste kuukingade seltsi!”

Muide, vanamemme lillepottides kasvavate orhideedest kaunitaride seas on olnud õisi tervelt kolmekümmend kolm, ja korraga on ta toas õilmitsenud 7 orhideed.

MANDARIINPART

Peep Veedla

Eesti looduses pole kuigi palju väga kirju sulestikuga linde. Veelindude seas on kirevaim, keda kohata võib, mandariinpart. Võimatu on seda iludust mõne teise veelinnuliigiga segi ajada. Tõsi, ega teda kuigi tihti ei kohta ka – seni pole mandariinparti pesitsemist Eestis tuvastatud. Aga satub neid siia aeg-ajalt ikka. Märtsikuus veel ühtki kohatud pole, aga aprillist septembrini on viimastel aastatel neid üha sagedamini Eestisse sattunud. Mullu käisid linnuhuvilised mandariinparte imetlemas mitmel pool Jõgevamaal, tunamullu Pärnu maal ja üks neid ilusaid linde ole mujalegi juhtunud. Ise trehvasin mandariinparti mõned kevaded tagasi Kadrioru luigetiigil ning kuna seda lindu peetakse

Euroopas mitmel maal pargitiikidel ilulinnuna, arvasin tookord, et Kadrioru on ta inimeste poolt toodud. Kuid ei – hiljem selgus, et ta oli siiski ise sinna tee leidnud.

Kust need imelised sulelised siis pärit on? Päriskodu on mandariinpartidel **Ida-Aasias**, kuid nende kauni välimuse tõttu on inimesed neid sealt kaasa viinud ka **Euroopasse** ja **Põhja-Ameerikasse**. Loodusparkidest pääsevad nad aga aeg-ajalt põgenema ning näiteks Suurbritannias on mandariinpardid suutnud juba umbes 7000 isendilise loodusliku populatsiooni moodustada. Tasapisi laiendab mandariinpart Euroopas oma leviala ning küllap varsti asub pesitsema Eestisegi.

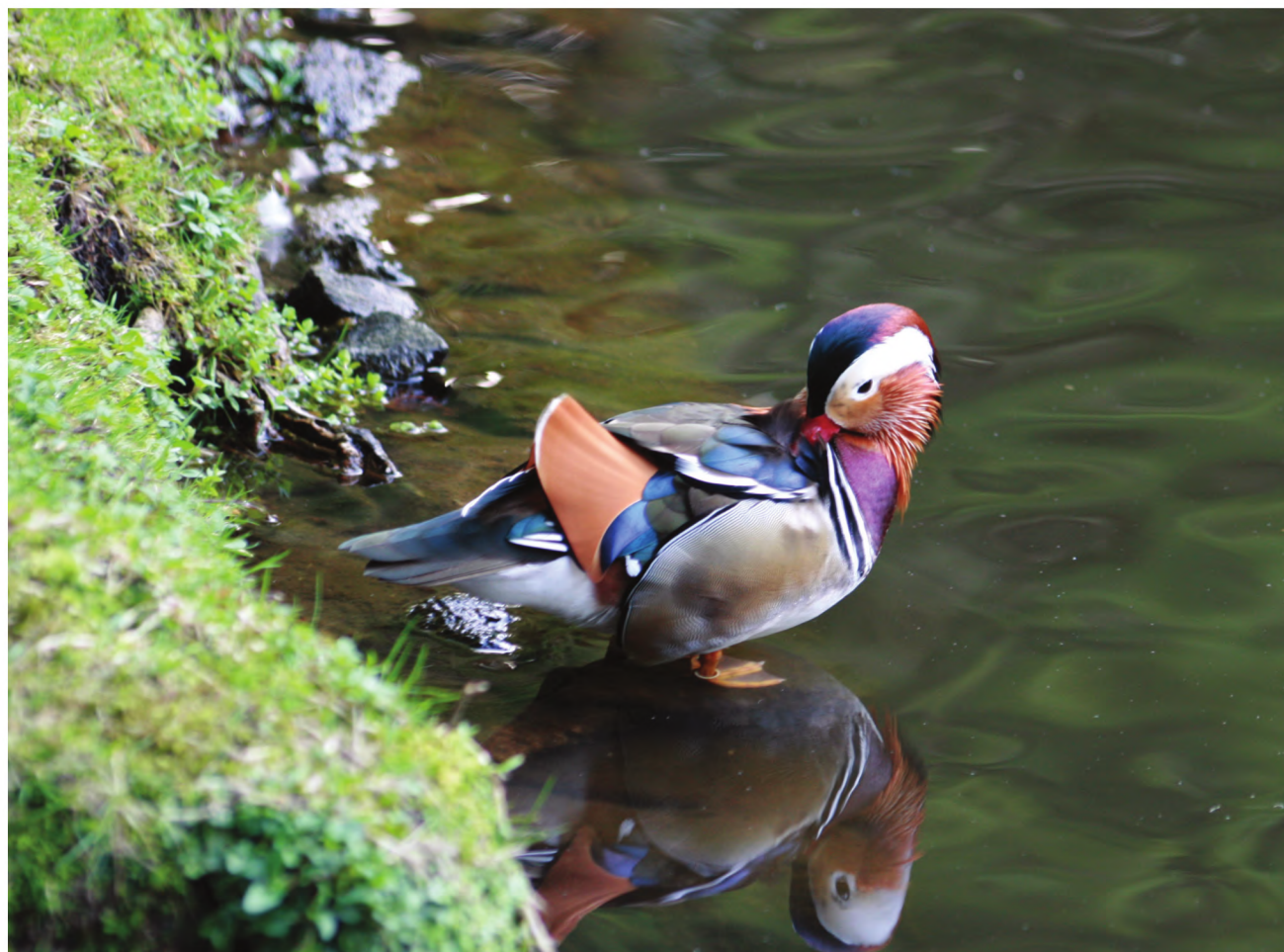
Loodetavasti õnnestub edaspidi meil kevaditi ka mandariinpartide lembemänge jälgida. Nende käigus kergitab pardiisa oma seljal olevaid oranže purjekujulisi sulgi ja ajab oma peas oleva tuti täiesti püsti.

Vaevalt meil midagi nii kauni pesitseja vastu oleks. Ja ega sel linnul tegelikult oma põlistel pesitsusaladel Aasias elupaikade hävimise tõttu kuigi hästi lähegi. Võib-olla mõne aja möödudes saabki Euroopast mandariinpartide põhielupaik. Toitu nad siit leiavad, selleks sobivad neile mitmesugused taimed ja seemned, kuid ka teod, putukad ja väikesed kalad.

Pesitsevad mandariinpardid enamasti puuõõnsustes kuni 10 meetri kõrgusel. Seega sarnaselt sõtkastega. Sealt hüppavad pojad maapinnale – nagu meiegi puu otsas pesitsevate partlaste lapsed. Lemmikpesitsupaigaks on järvede ja jõgede äärsed tihedad metsad. Eriti meeltnööda on neile veepinna kohale kaarduvate okstega puistud, sest pesitsusajal on mandariinpardid peidulise eluviisiga. Väljaspool pesitsusaega aga posee-

rivad nad oma täies ilus meelsasti. Mina jäädvustasin seda juttu illustreerivad fotod mullu sügisel keset Atlandi ookeani asuvatel Assoori saartel. Kadrioru pargi kohtumisel polnud mul fototehnikat kaasas, nagu ka Londoni ja Amsterdami kohtumistel.

Loodetavasti õnnestub edaspidi meil kevaditi ka mandariinpartide lembemänge jälgida. Nende käigus kergitab pardiisa oma seljal olevaid oranže purjekujulisi sulgi ja ajab oma peas oleva tuti täiesti püsti. Seejärel pistab noka vette ja seilab meelalt teda jälgivast pardiemast mööda, lastes samaaegselt kuuldavale kõrget katkendlikku vilet. Selline etendus paelub kindlasti igat möödujat. Nii et olgem valvsad, tõenäosus koduvetel mandariinparte kohata suureneb iga aastaga!

Fotod: Peep Veedia

FERDINAND VEIKE

(1924 – 2015)

Foto: NUKU muuseum

Jaak Urmet

Teater on maailm, kus kohtuvad mäng ja fantaasia. Õigemini – rõõm mängimisest ja rõõm fantaseerimisest. Isegi kui etendus ise juhtub kurb või traagiline olema, taandub kogu näitemäng ikka sellele, et päris inimesed, kellel on isikukood ja argielu, tulevad natukeseks ajaks teatriks nimetatavasse ruumi, asendavad igapäevased riided seljas kostüümide vastu, lähevad lavale publiku ette ja hakkavad kellekski teiseks.

See kõik kehtib suurte teatri puhul – ja kehtib ka lasteteatri puhul. Aga kui suurte teater on maailm, kus kohtuvad mäng ja fantaasia, siis lasteteater on lausa võlumaailm, täis maagiat, illusiioone ja imesid. Üks suurepärane ja meisterlik lasteetendus võib jätta noorele vaatajale kustumatu ja võimsa mulje, mis ei unune kogu elu. Lasteteater on sõna otseses mõttes võlumaailm, mis asub päris maailma kõrval ja kuhu saab päris maailmast etenduse aegu ära käia.

Eestis käib tänapäeval väga vilgas teatrielu: laste jaoks toovad etendusi lavale Nukuteater, Estonia, VAT Teater ja Vene Teater Tallinnas, Vanemuine Tartus, Ugala Viljandis ja Endla Pärnus, Rakvere Teater ja Kuressaare

Linnateater, usinalt tegutseb Tallinnas Toompeal oma hubastes ruumides Piibu ja Tuudu klounidepaar.

Arvan, et kellelgi ei ole vastuväiteid, kui öelda, et kõige olulisemaks lasteteatri vallas on tänapäeval meie riigis **Nukuteater**, mis asub kolmes suures uhkes majas Tallinna vanalinnas Laia ja Nunne tänava nurgal. Seal tuuakse lavale üha uusi ja uusi tükke, otsitakse ja proovitakse põnevaid nippe ja lahendusi, mõeldakse hoolikalt selle üle, mida tänapäeva Eesti laps võiks teatris näha tahta. Nukuteater näitab kõrget klassi, siin osatakse luua võlumaailma, mis ei jää halliks ka tänapäeva lastele ja noortele.

Vast oled ikka ka Nukuteatrisse sattunud. Ja äkki oled selle Laia tänava poolsel välisseinal märganud ühte metallist mehekuju, kes hoiab käes Buratino-nukku. See mees ongi meie seekordne suurkuju – **Ferdinand Veike**, näitleja, sealhulgas nukunäitleja, Eesti laste- ja nukuteatri edendaja, sellesama Tallinna vanalinnas asuva Nukuteatri looja ja eestvedaja pikade aastakümnete jooksul, 1950ndatest 1980ndateni, kolleegide toetaja, kaasamõtleva, laste seas armastatud esineja ja kõndiv ajalugu kuni elu lõpuni. Päris noore mehe oli ta näitleja, tantsija, lavastaja mitmetes teatrites, andes ka lastele etendusi nukukudega. Kui 1952. aastal loodi täiesti uus teater, seesama Nukuteater, sai Veikest selles näitlejate juht. Need olid rasked ajad, Nukuteater oli küll loodud, kuid sel ei olnud alguses oma maja, isegi mitte korralikke ruume, kus saaks etendusi anda, proove teha, nukke ja dekoratsioone valmistada ja hoida. Nõnda anti etendusi võõrastes saalides, proove tehti, kus juhtus. Praeguses Nukuteatri uhkes majas asus tollal sõjaväeline ametiasutus, kus sagisid mundrimehed. Veike leidis võimaluse selle maja saalis etendusi anda – allkorrusel istusid lapsed saalis ja vaatasid teatrit, nende pea kohal ülemisel korrusel tulistasid samal ajal sõdurid märklaudu, nii et plaksud kostusid läbi lae. Publik aga pidi etendusele pääsemiseks majja sisenemisel näitama relvastatud valvurile passi... Ikka said etendused antud. Takistus viis veeres tee peale ette ka sisulistes küsimustes. Hakati lavale tooma Fr. R. Kreutzwaldi „Kilplasi”, aga nende totternaljakas majaehitamise stseen kultuurielu juhtidele ei meeldinud – see naeruvääristas nende arust arhitektide ja ehitajate tööd. Kui hakati lavale tooma Okasroosikese lugu, nõudis kultuuriminister isiklikult, et Okasroosike magaks saja aasta asemel viis aastat, ilmselt sellepärast, et kodanikel on vaja teha üldsuse hüvanguks tööd, mitte magada! Võimumehed ei tahtnud hästi lubada isegi seda, et näitlejad nukuetenduse ajal tegevusega sirmi tagant välja tuleksid, laval nähtavalt toimetaksid, nende võimumeeste

meelest tähendas nukuteater seda, et nukukeksib kogu etenduse vältel sirmi peal, näitlejat näha ei ole, publik ei tunne muid tundeid peale lõbususe ja lõpuks saab ellu kaasa komplekti vajalikke teadmisi.

Aga ikka said etendused antud. Veike oli töökas ja visa ning korraldas asju teatris nii, et 1955. aastal saadi sellesesamasse Laia tänava majja lõpuks oma ruumid. Veike oli ka otsinguline teatrimees, kes toetas eksperimenteerimist. Näiteks toodi lavale Punamütsikese lugu, kus taevas säras viis päikest! Hundil aga olid sädelevad metallhambad, mis tema käsu peale suust välja hüppasid ja Punamütsikest taga ajama hakkasid.

Veike oli Nukuteatri näitlejate juht aastail 1952–1980, pärast seda sai tema ametinimetuseks „nukusolist”: ta esines nukukudega eraviisiliselt, käies rõõmustamas peamiselt lapsi. Tema lahutamatuks kaaslaseliseks sellistel üritustel oli juba ammu kujunenud Buratino-nukk. Buratino ja Veike esimene kohtumine oli olnud 1954. aastal, kui Veike tegi raadiokuuldemängu jaoks eetrisse Buratino häält. Peagi oli tal käe otsas nukuk ise, juba Eesti Televisiooni sünninädalal, kolmandal saatepäeval, 24. juulil 1955 oli tal võimalus Buratino-nukuga televaatajaid tervitada. Sellest peale oli Veike ja Buratino lustakas duett publiku hulgas tõmbenumbriks vaat et pool sajandit – pool Okasroosikese uneaega. Üldtuntuks sai Veike-Buratino lauluke: „*Mul Buratino nimeks / ja ärge pange imeks, / et lõbus olen ma, / sest teisiti ei saa!*”

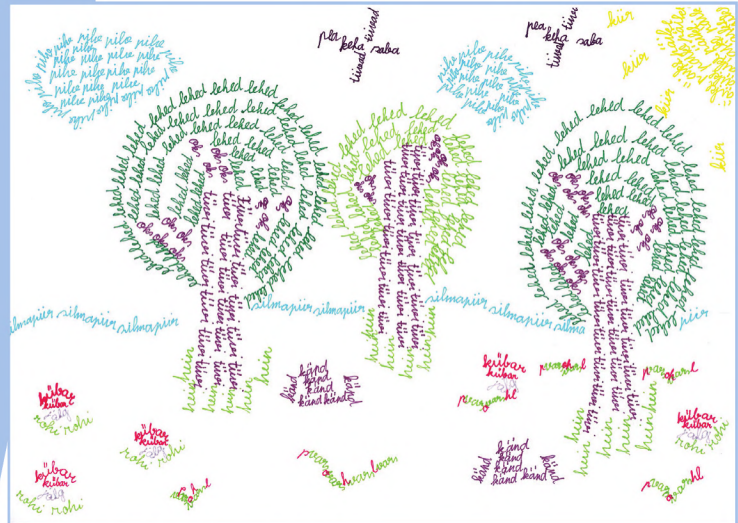
Mõlemas rollis oli muidugi Veike ise, Buratino jaoks tuli leiutada sobilik hää. Esimest korda elavas ettekandes Buratino rollis kõrge ja peenikese häälega rääkides vigastas Veike üht häälepaela, mille ravi võttis kaua. Ta ise on meenutanud: „Lapsed küsisid kohtumisel alati, kuidas ma seda [häält] teen. Ma justkui haigutan või hammustan haput õuna, samal ajal naeratan, nii et suunurgad ja suulagi ülespoole tõusevad, ning häält ei olegi vaja pingutada.” Kuid ole ettevaatlik Buratino häält kodus järele teha üritades! Kellegi isa katsunud seda teha ja karjunud lihtsalt oma hääle ära, muud midagi.

Nukuteater Veike arusaamise järgi oli ka suur kunst. Ei olnud see nii, et väanutat käe otsas nukku, loed teksti maha ja ongi olemas. Nuku liigutamine nõuab suurt meisterlikkust, ja teksti ütlemine samuti, igaüks ei õpigi mõlemat asja korraga ära. Selle ja palju muu üle võib mõtiskleda praeguse Nukuteatri suures Ferdinandi nime – teadagi, kelle järgi pandud – kandvas saalis etendust oodates. Kuni tuled kustuvad ja algab järjekordne reis teatri võlumaailma.

Elva gümnaasiumi korraldatud üle-eestiliselt piltluulevõistlusel

Elery Klifter Jõhvi Põhikoolist

Keir-Christian Sugul Elva Gümnaasiumist

Mereli Möttus Elva Gümnaasiumist

Maria Kozlyakova Tudulinna Põhikoolist

Renee Raiste Tartu Hansa Koolist

f @eliasfilmen

EKKERTU PRODUUST ONE HERBORG
 ONSTEL PRODUKS KUNSTEN ARHEIMU MOSELG
 ONSTEL UNTERPRODUKT ALIA NICOLAS
 KEMPODUSITER ALIA KRISTIANSEN
 HÅKON REISJAD
 VYDSIGTER HÅKON LAMMETUN
 KLIPPER SÅLKEN VALMID
 KOMPUNIST GAUTE STORHAAS

MAURUS KARSTEN FULLU OG SIMEN ALSVIK BASERT PÅ ET ORIGINALKONSEPT AV ALF KNUTSEN OG SIGURD SLATTEBREK PRODUSET AV SIGURD SLATTEBREK REG. SIMEN ALSVIK OG WILLIAM ASHURS

Kinodes alates 30. märtil

East
Film
Institu

 Kansainvästas
 Euroopa Liidu programm
 „Loov Euroopa”
 With the support of
 Creative Europe Programme - MEDIA

Animando i samarbeid ja Qvisten Animation esitlevad

EESTI
KEELES

JÄRGAVIKU SÄDALADUS

COLUMBIA PICTURES AND SONY PICTURES ANIMATION PRESENT AN ASSOCIATION WITH 20 ENTERTAINMENT AN ANIMATED LOGO ENTERTAINMENT / DUNE BRIDGE ENTERTAINMENT PRODUCTION A WILL GLUCK FILM "PETER RABBIT"
ROSE BYRNE DENZEL WASHINGTON SAM MENDES MUSIC BY DOMINIC LEWIS COSTUME DESIGNER LIZZY GARDNER EDITOR CHRISTIAN BATA PRODUCED BY ROB LIEBER JASON LUST JONATHAN HOLZMANSKY SCREENPLAY BY ROB LIEBER AND WILL GLUCK PRODUCED BY WILL GLUCK ZARAH WALBYMAN
EXECUTIVE PRODUCERS JODI HILBERMAN CATHERINE BISHOP SIGAN BOSCOVER EMMA TOPPING ROB LIEBER JASON LUST JONATHAN HOLZMANSKY
PRODUCED BY JODI HILBERMAN
SONY PICTURES ANIMATION
PETER RABBIT: PETER WALTON, GUY A. HALL
#PeterRabbitMovie
PeterRabbitMovie.net
DIRECTED BY WILL GLUCK
ACME FILM
Soundtrack on Columbia Records
SONY
COLUMBIA PICTURES
a Sony Company

LOODUSE METSIK VOIDUJOOKS

23. MÄRTSIST

PROPERTY OF SONY PICTURES ENTERTAINMENT INC. FOR PROMOTIONAL USE ONLY. SALE, REPLICATION OR TRANSFER OF THIS MATERIAL IS STRICTLY PROHIBITED.

Kes ütles, et maal on igav?

PIKKEJÕRVTM

OSAVNÄPP

Lully Gustavson

MUNAKARBINUKUD

Märts on teatrikuu. 21. märts on ülemaailmne nukuteatripäev. 22. märtsil on rahvusvaheline laste- ja noorteteatrite päev. 27. märtsil tähistame rahvusvahelist teatripäeva. Seekord proovi teha nukud pabermassist valmistatud munakarpidest. Sellised nukud võiksid olla ruumide kaunistuseks, kuid nendega saad teha ka humoorikaid etteasteid, näiteks klassiõhtul. Lõika munakarbi kaas ära ja võta kätte alumine muna- pesadega karbipool. Vaatle seda ühelt poolt ja teiselt poolt ja su fantaasia hakkab lendama. Sulle nagu vaataksid vastu kellegi sügaval asetsevad või väljaulatuvad silmad. Samuti võid sa näha mingi looma koonu. Lõika välja üks osa karbist ja kujunda see koeraks, hundiks, rebaseks või pika noka lisamisel mingiks linnuks. Kindlasti leiad ka liimi-

miseks põneva nina. Munakarbid on sageli värvilised, kuid valget karpi võid ise värvida. Koos klassikaaslastega värvige, kleepige, lisage detaile: juuksed, peakatted, habemed, vuntsid, narmastatud või karvatraadist sabad, paberist krussid või uhked suled. Proovi kasutada ka riidetükke ja riideribasid. Kindlasti saad munakarpidest meisterdada ka põnevaid inimkaraktereid. Kui lõikad välja munakarbi teraviku ja paned selle otsa stüroporist pea, saad sellele kujundada näiteks ingli. Karbinukkudega võid jutustada Juku-anekdoote, esitada vaimukaid dialooge, paetisme, laulda poplaule, jutustada oma klassi naljakatest juhtumistest. Soovin sulle põnevaid teatrinukke, nalja ja naeru ning meeldejäävat teatrikuud!

KARDO NINJATRIKK

Mustkunstnik **Ande**

Koos kevadega tärkas Potistes ka meeletu vaimustus ninjade vastu. Järsku tahtsid kõik poisid ninjadeks saada – kõik senised unistused olid kui peoga pühitud.

Ühiselt tehti trenni, kasvatati lihaseid ning harjutati võitluskunste. Videote järgi õpiti parkuurijate nippe – lisaks sellele, et ninja peab olema hea võitleja, peab ta olema ka hea põgeneja. Sest teine kord ongi ju võitja see, kellel on osavamad ja väledamad jalad.

Ainult Kardo jäi sellest kõigest kõrvale. Kui teised poisid kätekõverdusi tegid, nosis ta lihaleiba. Kui teised mööda metsi ja kraavikaldaid jooksid, takistustest osavalt üle põigates, pistis ta põske juustupulga.

„Kardo, sa võiksid ka ennast käsile võtta,” ütles Leiger ühel päeval.

„Jah, terves kehas terve vaim!” kiitis ka Peerend takka. Temagi ei olnud suur spordisõber, aga ninjamängud lihtsalt haarasid kaasa. Eks kutsuta ju ka häid programmeerijaid koodininjadeks!

„Oh, ei jaksa mina teiega joosta,” ohkas Kardo. Tösi küll, ta oli ülejäänud poistest veidi tüsedam. „Veidi”, kui viisakaks jääda – tegelikult kaalus ta peaaegu sama palju kui Peerend, Leiger ja Lembit kokku.

„Ega siis kohe alguses ei pea hakkama üle pingutama,” julgustas Lemps. „Alguses sörgid lihtsalt kaasa ja mõne aja pärast muutud aina osavamaks, kiiremaks ja tugevamaks!”

„Kas sa siis ei tahagi ninjaks saada?” uuris Lörbert omakorda.

„Noh, jah, muidugi tahan!” pomises Kardo häbelikult. „Tegelikult olen ma kodus natuke juba harjunud ka. Ma arvan, et mul vist isegi on eeldusi.”

Teised poisid püüdsid kõigest väest naeruturtsatust maha suruda. Ega keegi Kardot ninjana ette kujutada küll ei osanud – üheskoos trenni teha ja mängida oleks aga lahe küll.

Kardole ei jäänud poiste muie muidugi märkamata: „Ee... Jah... Ma olen oma kiiruse kallal tööd teinud.”

Nüüd ei pidanud Leiger enam vastu ja turtsatas korra.

Kardo ei solvunud, ent saatis siiski klassivenna poole altkulmu pilgu ja otsis seljakotist banaani välja: „Ärge arvakegi, et ma jälle sööma hakkan. Või et ma olen treeninud ainult oma söömiskiirust.”

„Hoia seda,” ulatas Kardo banaani Leigerile. „Ma tean küll, et toiduga ei mängita, aga mul oli banaanidega kõige lihtsam trenni teha...”

„Ee... Ja mida sa teha kavatsed?” uuris Lembit.

„Ma mõtlesin, et teen paar kiiret lööki ja purustan selle banaani!” lubas Kardo.

Banaani puruks löömine ei kõlanud muidugi nii uhkelt kui telliskivide purustamine, ent omamoodi muljetavaldav oli see siiski. Leiger tõstis banaani kõrgele üles ning poisid jäid hinge kinni pidades ootama.

Kardo keskendus, puuris pilguga banaani ja karjatas siis: „Haa! Haa! Haa!”

Poisid ei märganud mingit liikumist ja ka banaan Leigeri käes ei võbelenudki. Purunemisest rääkimata.

„Tehtud!” kinnitas aga Kardo ja kui teised talle küsivate nägudega otsa vahtisid, jätkas: „Koorige banaan ära.”

Seda Leiger tegigi – ja avastas oma üllatuseks, et banaan oli koore all neljaks tükiks. Just nagu lõigatud – või siis nõelteravate löökidega purustatud, kui Kardot uskuda.

„Vau!” hõiskas Lembit. „Sa oled tõesti kiire nagu ninja!”

„Ei, veel parem, sa oled nagu jedi!” vaimustus ka Peerend.

Kuidas Kardo seda tegi?

Tegelikult oli Kardo banaani salaja ette valmistanud. Ta torkas peenikese õmblusnõela banaani sisse ja uuristas selle seest katki. Seda tegi ta kolmest kohast – nii oli banaan koore all juba kotist välja võttes tegelikult neljaks tükiks.

Koorele jäid muidugi nõela torkeaugud näha, aga kuna keegi neid otsida ei osanud, siis ei jäänud need ka kellelegi silma.

LEIUTAME MÄNGE

VANAEMA JUURDE MINEK

Sanna Luisa Tõrv Türi põhikooli 6. a klassist

Seda mängu olen ma mänginud mitmeid kordi. See on väga tore mäng ja peaaegu iga kord sama, kuid ühel korral oli see eriti põnev. Jutustan sellest korrast nüüd teilegi.

Algas see mäng alati nii, et mu õde ütles: „Mängime, et teie olete ühed tüdrukud ja lähete oma vanaemale külla...”

Meie hakkasimegi omi tegemisi välja mõtlema:

„See vanaema elas Juurus ning seal söödi ainult iga-suguseid tervislikke toite, nagu kapsas, porgand ja teised taolised köögiviljad. Mina ja meie sõber läksime rongi peale, mis sõitis Juurusse ning maksma pidime seal kapsa-lehtedega. Kui vanaema juurde jõudsime, oli vanaema vastas ja tema majas ootas meid alati täditütar Nartsissa, kes meid kiusas ning igati õel oli. Ühel päeval läksime Juuru peale jalutama ja kukkusime suurde auku. Sealt saime edasi liikuda maa-alust käiku pidi ei-tea-kuhu. Seal võeti meid kinni ja pisteti suurde kotti. Kui valgust nägime, olime jõudnud imelikku ruumi, kus üllatusena viibis ka meie tädi. Tuli välja, et see tädi oli juba ammu tahtnud meiega laborikatseid teha. Igal juhul kuidagi õnnestus meil sealt põgeneda. Labor lasti õhku ja meie leidsime end Pariisist...”

Selline mäng, milles saame fantaseerida olematu olevaks. Parajalt on selles mõttetrikke, et kõik veidigi loogiline oleks. Põnev enese proovile panek igal juhul!

Elisa Mladzieles Türi põhikoolist

Sander Ojasaar Türi põhikoolist

LIBAHUNT

Anders Mait Alberg Türi põhikooli 6. a klassist

Minu lemmikmäng on „Libahunt”, sest seda saab mängida sõpradega. See on lihtne ja lõbus rollimäng, kus külaelanikud peavad välja selgitama, kes nende seast on libahunt. Võiks olla umbes kaheksa mängijat, siis on lõbusam.

See mäng käib nii, et iga mängija saab kaardi, kuhu on kirjutatud, kes ta on, näiteks libahunt, rüütel, tavaline inimene, kaksik, unetu jne. Üks inimene peab olema ka jutustaja, sest tema annab teada, millal saabub öö, millal on ründamise või kaitsmise aeg. Uuel hommikul saadakse teada, kes nende hulgast sel ööl lahkunud oli. Kui see oli libahunt, võitsid külaelanikud, aga kui lahkusid kõik külaelanikud, siis võitis libahunt.

See mäng on minu arvates parim ajaviide, sest tekitab ka närviködi.

...

Mattias Oks

Viljandist armastab mängudest rohkem must-kunstitrikkide tegemist.

Sandra Vungi retseptid ja fotod

Hei-hei, kallid kokkajad! Loodan, et teie uus vaheaeg möödus mõnusasti. Kas pole tore, et päevad on juba palju valgemad? Elagu kevadkuu märts! Talve selgroog on juba ammu raksaki murtud ja kevad algab juba paari nädala pärast. Selleks puhuks on mul kaks suurepäraseid retsepte. Üks on kosutav supike ja teine on krõbe küpsis. Mõnusat kokkamist!

Seene-püreesupp

Šampinjonid on ühed tänuväärtsed seened, mis on aastaringselt poes saadaval. Neist saab teha sadu erinevaid toite, aga see püreesupp on kindlasti proovimist väärt. Luban, et valmib lihtsalt ja tulemus on väga maitsev!

- 1200 ml vett
- 3 supilusikatäit õli
- 2 sibulat
- 3 küüslauguküünt
- 500 g värskeid šampinjone, viilutatud
- 60 g kooritud päevalilleseemneid
- 2 – 3 teelusikatäit soola
- 2 suuremat kartulit
- näpuotsaga kuivatatud tüümiani

Pane vesi kannuga keema. Samal ajal aja paksema põhjaga pott kuumaks. Vala sinna õli ja lisa hakitud sibulad. Prae paar minutit. Lisa hakitud küüslauguküüned ja prae minutike. Lisa viiludeks lõigatud šampinjonid. Prae 3 – 5 minutit. Lisa päevalilleseemned, sool, kartulikuubikud ja tüümian. Sega ja prae paar minutit. Vala kõige peale keev vesi otse kannust. Jäta supp kaane alla podisema. Keeda umbes 15 – 20 minutit, kuni kartul on täiesti pehme. Püreesta supp kannmikseri või saumikseriga ühtlaselt kreemjaks. Maitse ja lisa vajadusel soola.

KOKKA ISE!

Krõbedad metspähkliküpsised

Mulle nii meeldivad küpsised, mille tegemiseks ei pea ilmatuma suurt vaeva nägema. Näiteks taina rullimine ei ole mu lemmik. Õnneks need küpsised valmivad imelihtsalt. Võtad lusikatäie tainast ja valad selle ahjuplaadile. Ei mingit rullimist ja vormimist! Tulemuseks võrratult krõbe ja magus metspähkliküpsis!

- 100 g toortatrajahu (kui poes ei leia, küsi)
- 2 kuhjaga supilusikatäit kartulitärklist
- 1 teelusikatäis küpsetuspulbrit
- näpuotsaga soola
- 100 g röstitud ja hakitud metspähkleid (võib ka röstimata)
- 80 g suhkrut (lisa natuke vähem, kui ei soovi nii magusaid)
- 1 teelusikatäis vanillisuhkrut
- 50 ml õli
- 75 ml vett

Pane ahi 200 kraadi peale kuumenema. Sega jahu kartulitärklise, küpsetuspulbri, soola ja pähklitega läbi. Teises kausis vispelda suhkrud oliiviõli ja veega läbi. Kui ahi on kuum, kata ahjuplaad küpsetuspaberiga. Sega kuiv segu märja seguga läbi. Lisa küpsisetainas supilusikatäite kaupa ahjuplaadile, et tekiks tainakuhjakesed. Kokku saab 11 küpsist. Küpseta 12 minutit ja lase jahtuda. Natuke seistes muutuvad küpsised krõbedamaks.

				Nigol ▶	Rooma number 1052	vedel metall	Küll karusnahast rõivas
				“... jõel” Mait Metsanurga ajalooline romaan			
				õilis ▶			
				...beet ...gramm ...lekt ...loog ...meeter			Reet Aus umbes Iiris
				eeskujulik õpilane			
ees... rae... püst... kõla... töö... sepi...	elund, millesse koguneb sapp	reketiga mängitav mäng	ese	Neeme ▶ Hiina pealinn	Hamlet ▶ see, kellele süü veeretatakse		Aili ▶ kuldvillaku otsija, argonautide juht
Katrin ▶ soeng kuklasse seotud juuksed	Šveitsi pealinn						
							... Udras loom Richard Rohti jutustuses
Harald hõrgutis ▶							
kartlik ▶			keha ▶			Ott Arder ▶	
Niccolo Paganini ▶ lai; ruumikas; kaugusse ulatuv			meheõe ▶ Karksi-... linn Viljandimaal			Neil Armstrong nord-ost	
tähestiku esimene täht	kurgumandlite põletik ühe täpiga täht						Rauno ▶ “... Remuse lood”
jahe, pisut külm ilm			kääbus; väike mäevaim Lewis Hamilton				
aar ▶	punasinine, sinipunane ...-mail (elektronpost)					naatriumi sümbol tonn	
2. noot ▶		meeleheide, suur hingevalu					

Ristsõna koostas Ilmar Trull

Vastus saada toimetusse enne **5. aprilli 2018!**
Parimatele auhinnaks „Minul on” CD.

MÕISTATA

VÄIKE MÄRTSIRIIN

Lembitu mõistatus

#102
02.2018

Et elada tervelt ja tugevalt, ei piisa vaid trenni tegemisest - väga oluline on ka tervislik toitumine.

Seetõttu valmistaski Lembitu ema värskendava tervisesmuuti, kuhu lisas banaan, õuna, datlit, apelsini ja kirssi.

Üks smuuti koostisosadest erines teistest oluliselt.

Milline neist ja mille poolest?

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse lahenduseks on, et Kalevi kommivabriku nimeks oleks pea-aegu saanud Punane Kompu.

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

Mõistatuse koostas Ande

1. Mandariinpardid on pärit

- a) Põhja-Aafrikast
- b) Lõuna-Ameerikast
- c) Ida-Aasiast

2. Eestis leidub looduslikke orhideesid

- a) 36 liiki
- b) 63 liiki
- c) 360 liiki

3. Rahvusvahelist teatripäeva tähistatakse

- a) 7. märtsil
- b) 27. märtsil
- c) 17. märtsil

4. Nukuteater loodi Tallinnas aastal

- a) 1952
- b) 1962
- c) 1972

5. Ilon Wiklandi nimelist noore kunstniku preemiat antakse välja

- a) Stockholmis
- b) Tallinnas
- c) Haapsalus

6. Hüppav robot Jumpen valmistati

- a) Jaapanis
- b) Koreas
- c) Hiinas

7. Kellele kuulub embleem, millel on kujutatud Pikka Hermanni, mis ei asu Tallinnas?

- a) Pärnu Maleva Lahingukompaniile
- b) Järva Maleva Paide Üksikkompaniile
- c) Võru Malevale

8. Scrabble sai tänavu

- a) 20 aastaseks
- b) 50 aastaseks
- c) 70 aastaseks

Õiged vastused leiad sedasama ajakirjanumbrit tähelepanelikult lugedes!

Nende vahel, kes saadavad vastused toimetusse **enne 5. aprilli 2018**, loosime välja LAHEDAID AUHINNARAAMATUID!

NB! E-posti teel saadetud vastustest lähevad loosimisele ainult need, mille juurde on lisatud saatja nimi ja tavapostiaadress!

Arte
Gümnaasiumi
näitusel

Leiutas ja kogus **Jüri Paet**

PAETISME

Kui tool ülemuse all kõikuma hakkab, ei pruugi tegemist olla kiiktooliga.

Väärtegude asemel võiks olla rohkem väärttegusid.

Las koerad hauguvad, see ju nende aasta.

Osad inimestest on doonorlus juba veres.

Kui saaks söömata hakkama, siis ei saakski aru, et toiduhinnad aina tõusevad.

Loomakaitseselts valib aasta peolooma ja moeahvi.

Mõne teema puhul võib oraator kidakeelseks jääda.

Poksiringis tuleb võidelda lõpuni, mitte kohe käega lüüa.

Pulliga kohtudes tuleb higipull otsa ette.

Kas röntgenipilt näitab ka inimese sisemist ilu?

• • •

Lund tuleks koristada nii, et ta enam kunagi tagasi ei tuleks.

Kuidas te ka oma tervise eest ei hoolitseks, jätkub seda siiski ainult elu lõpuni.

Telereklaamid on sellepärast head, et neid ei katkestata.

Raamatu lugemise eelis teleri ees on see, et raamatus ei tule kõige põnevamas kohas reklaamipaus.

Parem üks kord hammustada, kui 100 korda nuusutada.

Mõtlen, ega ma ei eksi, kui ma midagi ei ütle.

Puhas südametunnistus on märk lähenevast skleroosist.

Räägi valjemalt, siis on naabritel huvitavam.

Kui esimesel korral ei õnnestunud, siis langevarjusport pole teile mõeldud.

NAERU-USS

*
„Juku, miks sul sellel õppeaastal on palju halvemad hinded kui eelmisel?” küsib ema internetist e-kooli lehekülge uurides.

„Selles on süüdi õpetaja!” teatab poiss.
„Minu teada on teil ju ikka seesama õpetaja?”
„Õpetaja on küll sama, aga ta käskis mul istuda uue pingi-naabri kõrvale, aga see on täielik puupea!” selgitab Juku.

*
„Mis sa muudkui virised, Juku!” noomib õpetaja. „Näita kogu klassile, et sa oled ikka mees!”
„Õpetaja, ma häbenen riidest lahti võtta!”

*
„Juku, sa kuulad oma kõrvaklappidega nii lärmakat muusikat, et võid niiviisi ju päris kurdiks jääda!” pahandab ema.
„Jah, ema, pane supp sooja!” vastab Juku.

*
Ema küsib hommikul Jukult: „Pojuke, mida sa täna unes nägid?”
„Ma ei tea – ma magasin!”

*
„Juku, miks sa seisd peegli ees, endal silmad kinni?” küsib ema.
„Ma tahan näha, missugune ma magades välja näen!”

*
„Juku, miks sa oma hommikust putru ära ei söö?”
„Seepärast, et ma tühja kõhuga ei söö kunagi midagi!”

*
Juku satub haiglasse.
„Poiss, kas sul pidžaama on?” küsib õde vastuvõtutoas.
„Ei – arst ütles, et mul on hoopis pimesoolepõletik!”

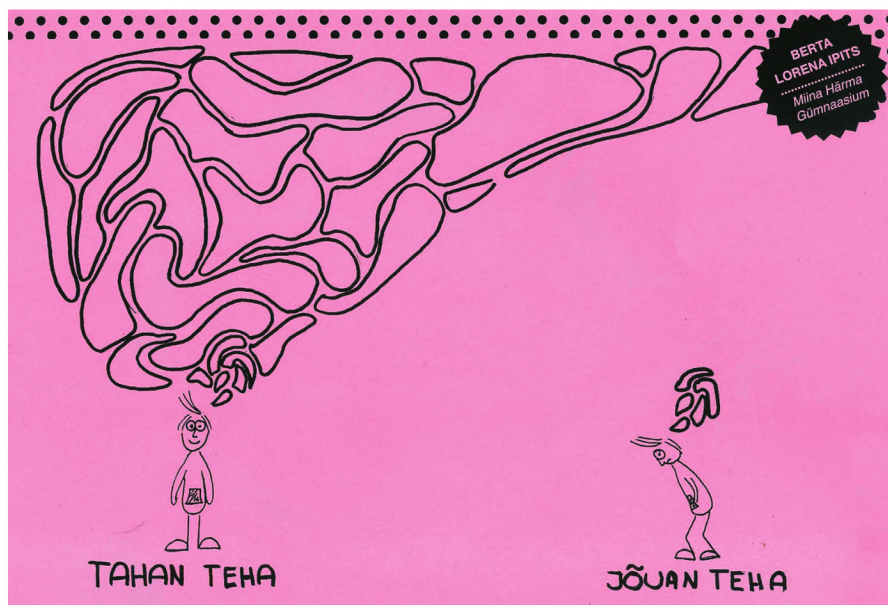
*
Juku tuleb hambaarsti juurest.
„Kas arst puuris ka?” küsib ema.
„Seda polnud vaja teha – kõigis hammastes olid juba enne head suured augud!”

*
„Kas teate, õpetaja: eile sai mu ema kaardi vanavanaonult, kes elab Ameerikas!” teatab Juku koolitunnis.
„Oo, kas su vanavanaonu on siis veel elus?” küsib õpetaja.
„Ega ma täpselt ei teagi,” kratsib Juku kukalt. „Selle kohta ei kirjutanud ta midagi!”

*
Juku uurib kaupluses uusi nutitelefone.
„Mis see punane telefon maksab?” küsib ta.

„Viissada viiskümmend eurot!” teatab müüja.
„Põrgu!” pahandab poiss.
„Aga see hõbedane?”
„See maksab kaks ja pool põrgut!” muigab müüja.

*
Juku on koos isaga selgelnägija juures.
Tädi uurib isa peopesa ja teatab:
„Teie küll hallide juusteni ei ela!”
„Kuidas, kas ma tõesti suren noorelt ära?” ehmutab mees.
„Seda mitte, aga te jääte lihtsalt väga vara kiilaks!”

Võistluse võitjad koos juhendajatega.

Imelised illustratsioonid Iloni Imedemaal

Küllap teate, et maailma parima Karlsson-joonistaja, Astrid Lindgreni paljude raamatute illustraatori Ilon Wikland lapsepõlv möödus Haapsalus, kus praegu tegutseb Iloni Imedemaal. Selles põnevas paigas kuulutati 5. veebruaril, kunstniku 88. sünnipäeval, välja järjekordsed **Ilon Wiklandi nimelise noore kunstniku preemia võitjad**.

Võistlus toimus juba neljandat korda ning seekord tuli noortel kunstnikel joonistada kaks pilti F. R. Kreutzwaldi muinasjutule „Kullaketrajad”. Tänavu oli konkursist osavõtjaid 33. Ilon Wiklandi litograafia ja preemia väärilisteks tunnistati **Artur Anniste Sally Stuudiost, Kai-Melli Kapten Türi põhikoolist, Cassandra Lauk Kose kunstikoolist, Marlene Schwindt Haapsalu põhikoolist ning Meeli Maria Viikmaa Märjamaa kunsti- ja muusikakoolist**.

Kõigi konkursil osalenud noorte kunstnike töödega saab tutvuda Iloni Imedemaal **29. märtsini 2018**.

LOTTEMAA JA SEIB ESITLEVAD:

SUUR LEIUTAMISVÕISTLUS 2018!

VEEL JÕUAD!

LEIUTISTE ESITAMISE

TÄHTAEG ON 15.03!

Näita kogu maailmale, millised vahvad ideed ja leiutised sinu peas on ja kuidas sa nendega maailma muuta saad!

SAADA NEED VÕISTLUSTULLE JA VÕIDA UHKEID AUHINDU!

vaata lähemalt siit:

WWW.LOTTEMAA.EE

Leiutamine teeb elu huvitavaks!

Liitu meie LEIUTAMIS- AKADEEMIAGA!

AVASTA ENDAS GEENIUS!

TULEVIKUTEADUSED

Hull Teadlane

Tartu Ülikooli muuseum, hullteadlane.ut.ee

Elusorganismid koosnevad pisikestest ehituskividest, mida kutsume rakkudeks. Nad ei ole küll eriti kivide moodi, pigem on nad nagu pisikesed ülikeerulised keemialaborid, mis võivad olla väga erineva kuju ja eesmärgiga. Selle, milline üks rakk välja näeb ja mida ta teeb, määrab temas asuv DNA-molekul, mis on raku infotalletaja. Aga mis siis, kui seda DNA-d natuke muuta? Just selline võimalus pakub teadlastele palju huvi. Seda on suudetud teha juba varemgi, kuid viimaste aastatega on see läinud kümnetes ja sadades kordades odavamaks. Mida see endaga kaasa võib tuua?

Kõigepealt natuke tausta: miks on DNA ja sellega seonduv üldse miski, millest mõelda ja miks just nüüd? DNA on igal inimesel erinev, sisuliselt rohkem kui

kolmest miljardist „tükist” koosnev kett. See tähendab, et ühes DNA molekulis on neid tükikesi, mida salvestada, umbes poole vähem, kui inimesi planeedil Maa. Ja kui tükid on lõpuks salvestatud, tuleb aru saada, missugused osad sellest pikast ahelast midagi mõjutavad. Ilmselt kujutate isegi ette, et see pole just lihtne ülesanne. Siiski on geenitehnoloogia teadusharu, mis on ilmselt suure arengu algusaastates. Geenitehnoloogia pole uus teadus, kuid on mõne aastaga muutunud väga palju odavamaks ja lihtsamaks, seega suured avastused ja arengud pole enam kaugel. Ühe inimese genoomi täieliku salvestamise kulu on kahanenud umbes 100 miljonilt dollarilt aastal 2001 vähem kui tuhande dollarini käesoleval aastal. Ka arvutid, mida on väga vaja, et DNA-s peituvast informatsioonist midagi kasulikku välja sõeluda, on võrreldes paarikümne aasta taguse ajaga muutunud palju kiiremaks ja odavamaks.

Ühelt poolt tundub hirmutav õelda, mis saab, kui loome justkui uue inimeste liigi, kes on tervem, tugevam ja targem – mis saab tavalistest inimestest?

Oleks autod arenenud samamoodi, sõidaksime praegu piltlikult öeldes raketi võimusega autodega, mis maksaksid vähem kui võileivad. Aga mida siis teaduse arengult oodatakse?

Üks suur lootus on, et meditsiin muutub isiklikuks. Praegu on nimelt arstidel tihti vaja määrata inimestele ravi, mis mõjub soovitud moel küll suuremale osale inimestest, kuid siiski väga paljudel ei pruugi toimida. Tihti proovib patsient mingit ravimit, saab teada, et see talle ei sobi, proovib mõnda muud jne. Geenitehnoloogia abiga loodetakse algusest peale teada, millised ravimid selle konkreetse inimese puhul toimiksid ja millised mitte. Või hoopiski seda, milline toidulaud oleks sellele inimesele kõige kasulikum, milliseid tegevusi ta peaks kindlasti vältima jne. Variante on palju.

Samas ei piirdu geenitehnoloogia võimalused kaugeltki sellega. Nimelt pole ma üht suurimat läbimurret veel maininud.

Teadlased on hiljuti hakanud DNA-s muudatuste tegemist katsetama bakteritelt laenatud viirusetõrjemehhanismi CRISPR-Cas9 abil. Ehk lisaks sellele, et teame enda DNA kohta järjest rohkem ja meil on arvutid, millega saadud infot töödelda, on nüüd ka olemas odav, kiire ja täpne tehnoloogia DNA muutmiseks. Kuigi GMO-d ehk organismid, kelle DNAd on muudetud, pole samuti uus leiutis, on CRISPRi abil nende tegemine väga palju lihtsam ja odavam kui varem. Nii näiteks on olemas viljad, mis toodavad ise putukamürki, helendavad akvaariumikalad ja lõhed, kes kasvavad tavalisest lõhest kaks korda kiiremini. Küsisin Tartu Ülikooli lektorilt **Kaur Alasoolt**, kuhu geenitehnoloogia liigub ja ta vastas: „Kuigi geeniteraapia (inimeste geenide muutmine ravi eesmärgil) on hetkel pigem väga kauge tulevik, siis laboritingimustes geenide muutmine inimestelt võetud rakkudes on reaalsus juba täna. See võimaldab meil juba praegu paremini aru saada, kuidas haigused tekivad ning kuidas neid ennetada või ravida saaks. Eriti suure potentsiaaliga on just tüvirakud, milledest on kunstilikult võimalik luua kõiki teisi rakutüüpe – näiteks neuroneid, mida muidu tervetelt inimestelt uurimiseks võtta ei ole võimalik.” Kõik see tekitab loomulikult palju elevust, aga on ka neid, kes tunnevad, et teadus peaks natuke hoogu maha võtma.

Nagu juba kunagi mainitud, on raske öelda, mis on meie tegude pikaajalised tagajärjed. Üks probleem geenitehnoloogiaga ongi selles, et suures plaanis (sadade aastate jooksul) tunduvad muutused tagasi-pöördumatud. Geenimuudatused võivad kanduda loodusesse ja muuta maailma viisidel, mida me ei oska täna ennustada. Mis polegi eriti hirmus, kui mõelda, et sisuliselt kõike, mida me täna sööme, on inimesed aretamise teel juba niikuinii muutnud. Tuhandete aastate jooksul on uuesti külvatud neid taimi, mis kannavad rohkem vilja ja seega banaan näeb täna juba välja oluliselt erinev sellest, missugune see vili tuhandeid aastaid tagasi välja nägi. Ainuke vahe on selles, et nüüd teevad inimesed muutusi palju kiiremini ja otsesemalt. Teine suur küsimus on, kas ikka kasutada neid teadmisi inimeste muutmiseks? Ühelt poolt tundub hirmutav mõelda, mis saab, kui loome justkui uue inimeste liigi, kes on tervem, tugevam ja targem – mis saab tavalistest inimestest? Teiselt poolt: kas on õiglane lasta kannatada inimestel haigusi, mida oskaksime uute teadmiste ja tehnoloogiate abil ravida? Vastuseid pole kohe vaja, kuna nii kaugele pole veel teadus jõudnud, kuid igaks juhuks tasub arutlema ja oma peas mõtisklema hakata küll. Teie ju oletegi need inimesed, kelle seast kasvavad need, kes oma uudishimu abil täna alustatud samme teaduses edasi viivad ja arendavad.

Joonistusvõistlus MINU KINGITUS EESTILE

Eesti saab 100-aastaseks.
Joonista talle kingitus ja
Sinu joonistusest võib saada
päris ehtne postmark.

Saada oma joonistus hiljemalt **01.05** aadressile
Pallasti 28, 1001 Tallinn. Ümbrikule lisa kindlasti
märksõna „Minu kingitus Eestile”

omniva.ee/minukingitus

Kritselda oma joonistuse esimene kavand siia:

„Päkapikkudega kodus”.

KEVAD ON KOHE KOHAL!

20. märts ja kevade algus pole enam kaugel, selle tähistamiseks võiks... kinno minna! Vaatame kiiruga üle mõned paljudest filmidest, mis selle kuu jooksul kinolina kaunistama saavad.

Koomiline animaseiklus **„Päkapikkudega kodus”** võib kõlada jõulufilmi moodi, aga ärge laske end eksitada! Tegelikult on pealkirjas toodud tegelased hoopis aiapäkapikud, kes ise aga eelistavad lihtsalt nimetust „päkapikud”. Oma emaga uude majja kolinud tüdrukutirts Chloe saab teada, et pealtnäha tavalised aiapäkapikud on tegelikult hoopis väärt valvurid, kes peavad kaitsma meie planeeti kutsumata külaliste eest, kes saavad siiakanti portaali kaudu, mis asub juhtumisi just Chloe uues kodus! Loomulikult toimub kogu möll kaunis eesti keeles.

Samuti kõneleb eesti keeles **„Peeter Pikk-kõrv”**, omanimelise kogupereiseikluse peategelane – üleannetu jänesepoiss, kel tekib vihane vägikaikavedu hr McGregoriga (Domnhall Gleeson), kelle südame on võitnud naabermajas elav südamluk loomaarmastaja (Rose Byrne), kes on Peetri arvates sellise mehe jaoks liiga hea!

Natuke suuremad vaatajad saavad sukelduda meele- tusse seiklusesse maailma kõige tegijama tüdruku Lara Croftiga suures ja põnevas loos **„Tomb Raider”**. Seda- korda ei kehasta peategelast enam Angelina Jolie, vaid hoopis naabrite juurest Rootsist pärit Alicia Vikander. 21-aastane kangelanna töötab Londonis jalgrattakul- lerina, ei huvitu õpingutest ülikoolis ega ole ikka üle

saanud oma isa, lord Crofti kaotusest. Nii võtabki ta ette ohtuderikka rännaku Jaapa- ni ranniku lähistel asuvale müütilisele saarele, mis oli ta isa viimase ekspeditsiooni sihtkoht.

Hoopis teistmoodi tüdrukutirts ootab meid aga südamlukus ja otse elust võetud loos **„Seltsimees laps”**, mille peategelasest, väikesest Leelost, oli pike- malt juttu juba eelmises numbris. Siinkohal tuletaks veel meelde, et filmis teevad kaasa Helena Maria Reisner, Tambet Tuisk, Eva Koldits, Juhan Ulfsak, Liina Vahtrik, Lembit Peterson, Maria Klenskaja, Julia Aug, Maria Avdjuško ja paljud teised. Kuu lõpetab aga suure jutuvestja Steven Spiel- bergi fantastiline ulmeseiklus **„Valmistub esimene mägija”**, mille sisu ei olegi võimalik siinkohal lühi- dalt kokku võtta. Pigem soovitaks internetist üles otsi- da selle filmi trailer, sest juba selles sisalduvat pöörast virvarri ei suuda sulg piisavalt värvikalt kokku võtta.

Aprillikuus ootavad hoopis teised universumid ja suured seiklused, on superkangelasi, suur ahv, saaretäis koeri ja palju muud. Aga sellest kõigest juba järgmises numbris. Kohtumiseni kinos!

Kinokuju

„Tomb Raider”.

Nimi: Viktoria Siigur
Vanus: 18
Kool/klass/elukoht: Viljandi gümnaasium,
12. klass, Mõisaküla linn

ON VAJA VAID TAHTMIST

• Hobist...

Minu peamiseks hobiks on basskitarrimäng. Basskitarr on pill, mis muudab lood nauditavaks. Enamik muusikapaladest kõlab mitu korda paremini, kui nende harmoonias jooksevad mahedad madalad helid. Teaduslikult rääkides levivad lainete difraktsiooni tõttu need madalad helid ka palju kaugemale kui kõrgesageduslikud helid. Ehk kui kuskil on pidu, siis me hakkame kuulma bassi palju kaugemalt kui laulu ennast. Ning neid kaugele kõlavaid noote ise mängida on väga võimas tunne.

• Kui kaua sa bassi mänginud oled?

Minul on seda võimalus olnud teha juba varsti neli aastat regulaarselt kahe orkestri koosseisus. Üks orkester on mu kodukoha Mõisaküla puhkpilliorkester nimega Mõisaküla Bigband. Teine on rahvusvaheline Baltimaade akordioniorkester Baltic Tremolo.

• Mis sulle selle juures kõige rohkem meeldib?

Minu meelest on bassimängu puhul kõige parem see, et seda saab mängida ükskõik millise koosseisuga. Võib mängida väikeses bändis, suures orkestris, ükskõik mis muud pillid seal ka poleks, või üksi, kui eriti osav oled. See toob kaasa ka päris palju pakkumisi erinevatele esinemistele.

• Kus sa muusikaga tegelema hakkasid?

Ma õppisin Abja Muusikakoolis 7 aastat klassikalist kitarr. 5. klassis lasi minu erialaõpetaja Heiki Vungi, kes sel ajal ise Baltic Tremolos mängis, mul natuke proovida ka bassi. Sellest ajast peale ma olen õppinud klassikalist kitarr ja bassi samaaegselt. Nüüd mängin basskitarr isegi veidi rohkem.

• Kas sul on sellel alal ka mõni eeskuju?

Kindlasti on basskitarristi teekonnal mulle suurimaks eeskujuks minu erialaõpetaja. Tema suutis mulle selgeks teha, et see pill on üks ägedamaid. Aga kuulsusest eeskuju on olnud mulle Karl-Erik Taukar, sest tema mängib oma bändis bassi ise, mis tähendab, et ta laulab samal ajal ning see on juba üsna keerukas ettevõtmine.

• Oled sa pidanud millestki loobuma ka?

Üks asi on, millest ma olen pidanud loobuma seoses bassimänguga: pühapäeviti ei saa kaua magada, sest hommikul on puhkpilliorkestri proov. Aga selle heastavad esinemised, kus meie proovides tehtud raske töö vilja kannab.

• Millised on su saavutused seoses hobiga?

Hobiga seotud saavutus on juba seegi, et olen pääsenud nendesse suurepäraseks orkestritesse, kus ma saan oma oskusi praktiseerida. Minu jaoks on see suur tunnustus. Aga me oleme akordioniorkestriga võtnud osa mitmetest konkurssidest ning ega sealgi pole meil halvasti läinud.

• Sa oled väga aktiivne ja osaled ka telesaates Rakett 69. Millega sa veel tegeled?

Mul on päris mitu lisahobi. Muusikaga seotud on neist klassikalise kitarr mäng ja laulmine vokaalansamblis. Kui aega üle jääb, siis harjutan klaverit. Aga ma tegelen ka muude asjadega peale muusika. Näiteks *disc-golfi* käin üsna tihti mängimas ning vahel ka programmeerin.

• Kes sinust tulevikus saab?

Tulevikus tahaksin kindlasti mingil määral muusika ja bassimänguga jätkata. Kas just elukutsena, seda ei tea. Ametilt saab minust arvatavasti IT-süsteemide arendaja.

• Lõpetuseks...

Lõpetuseks ütlesin: kui öeldakse, et bassi mängivad need, kes kitarr ei oska, siis seda ei maksa uskuda. Mängutehnikad on üsnagi erinevad ning bassi on võimalik kohati palju keerukamalt mängida kui elektrikitarr. On vaja vaid tahtmist harjutada.

Viktoria vestles **Anna-Maria Uulma**

Vikerkaareline rekord

Taevas vikerkaart märgates ruttame seda kohe sõpradele ja sugulastele näitama: see kaunis seitsmevärviline kaar ei püsi tavaliselt kahjuks kuigi kaua – hea,

kui jõuad üle vaadata, kas on ikka nii, et punase triibu kõrval helendab oranž, selle kõrval seisab kollane ning siis tulevad roheline, sinine, tumesinine ja lilla. Haruldased on need korrad, kui vikerkaar kõrgub taevas mitmeid tunde. Inglismaal, Yorkshire'is püsis aga vikerkaar uhkelt taevas tervelt kuus tundi järjest – see sündis meie emakeelpäeval, 14. märtsil 1994. Yorkshire'i vikerkaarerekord jäi kukutamata pikki aastaid, kuid üpris hiljuti ilmus Taiwani pealinnas Taipei taevasse vikerkaar, mis jäi püsima peaaegu üheksaks tunniks – täpsemalt öeldes **kaheksaks tunniks ja viiekümne kaheksaks minutiks. 30. novembril 2017** tekkinud uhke vikerkaar toetus nagu väravavõlv mägedele Taipei Hiina Kultuuriülikooli lähedal ning nii professorid kui ka tudengid nimetasid teda taeva kingituseks.

Hobuseraud tõi kujurile rekordiõnne!

Skulptor **Jim Poolman** nimetas kahteist aastat oma elust draakoni aastateks: just nii palju kulus inglasele kujuril aega, et luua oma erakordne, tervelt

50 000 vanast hobuserauast koosnev kunstiteos, mis kaalub 300 tonni ringis. Osa hobuseraudadest tuli pooleks lõigata, osa tegi kujur väikesteks tükkideks, et draakon tuleks välja just selline, nagu mees ette kujutas. Taies sai valmis 27. novembril 2017 ning asub Churti skulptuuride pargis Surrey, Suurbritannias. Selle pargi kolmesaja kuju seas torkab fantastiline draakon silma oma lopsakate mõõtmete ja keerulise ehituse poolest. Hiiglasliku hoburaua-lohega jõudis briti skulptor ka Guinnessi rekordite raamatusse: seni kuulus maailma suurima hobuseraudadest valmistatud skulptuuri autori au ameerikalasest hobuserautajale Donnie Faulkile, kes valmistas 2006. aastal oma kodukohas Tennessee osariigis samast materjalist elusuuruse ratsu kuju, mis koosnes „ainult“ 1071 hoburauast.

Jalgrattur, kes vaatab autodele ülalt alla

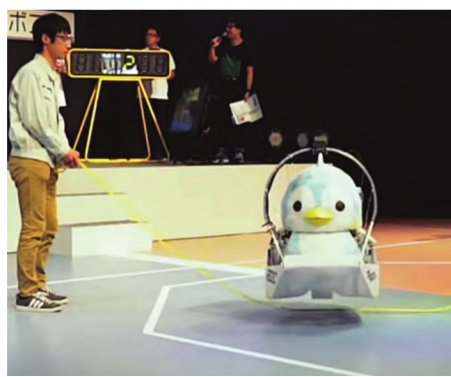

Kuubalane Felix Guirola armastas juba maast-madalast jalgrattasõitu, kuid kuna tal polnud lapsena võimalik uhket kondimootorit osta, siis pidi nooruk oma sõiduvahendid ise kokku panema. Täismee-eas otsustas Guirola oma oskusi proovida aina kõrgemate jalgrataste ehitamisega ning neljakümne kaheksa aastast sai ta hakkama sellise trampvankriga, mille sadulas istudes võib ta suurtele autodelegi ülalt alla vaadata.

Oma **7,3 meetri** kõrguse jalgrattaga soovib Guirola jõuda Guinnessi rekordite raamatusse. Eelmise rekordimehe Riche Trimble'i jalgrattal oli kõrgust 6,15 meetrit. Konkurendid saavad siiski omavahel hästi läbi ning on asunud seltis meisterdama uut ja isevärki tandem-jalgratast. Kes teab, ehk tuleb sellestki rekordite purustaja?

SIIT JA SEALT

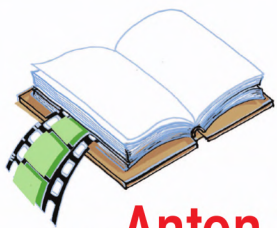
Hüppenööriiga robot

Rekordeid ei püstita mitte ainult inimesed, vaid ka robotid. Jaapanis, Nara tehnoloogia-instituudis sündinud väike pingviinile sarnanev robot, kelle-

le pandi nimeks Jumpen, annab kõigile hüppenööri kasutavatele lastele ja täiskasvanutele silmad ette: tema sooritab rahumeeli **üheainsa minuti jooksul tervelt 106 hüpet**, kordagi komistamata või hüppenööri takerdumata. Oma (või tegelikult ikka oma leiutajate) tubliduse eest leidis Jumpen auväärse koha Guinnessi maailmarekordite raamatus.

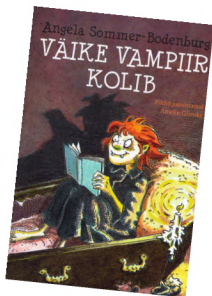
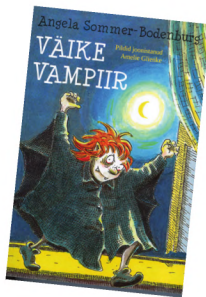
Tegelikult pole Jumpen sugugi esimene maailmarekordiomanikust robot: 2010. aastal kanti rekordite raamatusse esimene roboti poolt juhitud abielu sõlmimine: I-Fairy nime kandev robot sai suurepäraselt hakkama laulatuse juhtimisega, ning aastal 2015 jõudis samasse raamatusse Forfeuse nimeline lauatennisetreenerist robot. Pole vist vaja lisada, et kõigil neil on Jaapani päritolu.

Anton ja ta kihvadega sõber

Anton on tavaline koolipoiss, kes armastab õudusjutte lugeda ja fantaaseerida. Ühel kenal öhtul, kui isa-ema on välja läinud, ilmub aga poisi tuppa kummaline tegelane, kes on pealtnäha küll Antoni eakaaslane, kuid tegelikult osutub vampiiriks. Kuigi Rüdigeri nimeline vampiiripoiss on lõbus ja lahe kaaslane, kes kutsub Antoni viisakasti külla oma kodupaika – kalmistule –, ei julge Anton vanematele tunnistada, kellega on tegu uue, kummaliselt lehkava sõbra näol.

Angela Sommer-Bodenburgi vampiiriraamatute sarjast on loodud juba ka animafilm. Eesti keeles on kirjastuse **Pegasus** kaudu ilmunud nüüdseks kaks selle sarja raamatut: „**Väike vampiir**” ja „**Väike vampiir kolib**”. Nimelt peab Rüdiger hauakambrikeelu tõttu oma senisest kodust välja kolima, kuid Anton pole päris kindel, kas kõdu järele lehkava sõbramehe uueks peatuspaigaks sobib ikka tema pere kelder... Mis edasi juhtub, seda loe juba raamatust!

Karvased ja sulelised röömustavad silma ja südant

Lehte Hainsalu luulekogu „**Kolm tosinat karvast ja sulelist**” pajatab lõbusaid ja harivaid lugusid igasugustest loomadest: värsside tegelasteks on nii alligaator kui ka vihmauss, nii lehelõikajasipelgas kui ka laiskloom. Raamatu avaluuletusest saame teada, kuidas seesugused erinevaist paikadest pärit loomad samade kaante vahele sattusid: kõik need värvikad tegelased meisterdas osavate kätega poiss Peeter, kes õnnetusekombel avariis viga saanuna pidi jääma pikaks ajaks voodisse. Küllap aitasid need elukad-mutukad Peetril sisukalt aega veeta ja ka kiiremini paraneda. Ilusad kirevad pildid joonistas raamatusse **Lea Malin**.

Aliisa leiab hingesõsara

Soome kirjaniku **Salla Simukka** jutustus „**Sõsarla**” kannab alapealkirja „**Seiklus teises maailmas**” ja pakub rohkesti elamusi kõigile, kellele meeldivad fantaasiaküllased raamatud – näiteks Lewis Carrolli „**Alice Imedemaal**”. Enne oma loo alustamist tsiteeribki kirjanik Carrolli raamatut, ning „**Sõsarla**” üks peategelastest kannab nime Aliisa. Tüdruk tunneb koos oma perega algul rõõmu rohke lumega talvest, ent kui lumesajule ei tule ega tule lõppu, siis läheb nii laste kui ka täiskasvanute elu üpris raskeks ja keeruliseks. Aliisa kohtab keset lumist metsa äkki kaunist kiili ning satub selle kannul joostes hoopis isevärki maailma. Kiil osutub kaksikolendiks ning muutub selles teises maailmas hoopiski hundiks. Veel palju isevärki olevusi elab Sõsarla nimelises maailmas, kuid oma suureks rõõmuks leiab Aliisa sealt endale ka südamesõbratari nimega Meri, kellega koos tullakse õnnelikult välja ka kõige ohtlikumatest seiklustest. Aliisa ja Meri seiklustest ja sõprusest pajatava raamatu illustreeris **Saku Heinänen** ja andis välja kirjastus **Pegasus**.

Väike meisterdetektiiv Max

Max ei kuulu just kõige popimate ja jutukamate koolipoiste hulka – teda ennastki häirib see, et võõrastega suheldes muutub ta näost punaseks nagu tomat ja uude kooli minnes ei oska ta seal endale sõpru leida. Ometigi unistab Max ohtlikust ja põnevast detektiivitööst, kuigi vanadekodus, kus ta koos seal töötava emaga elab, pole justkui lootustki mõne kriminaalse looga kokku puutuda. Aga võta näpust: äkitselt hakkab majas tegutsema röövel, kes ihub hammast jõukamate vanaprouade juvelidele...

Lisa-Marie Dickreiteri ja **Winfred Oelsneri** põnevikust „**Max ja Metsik 7. Must äss**” leidub lisaks põnevusele veel rohkesti huvitavaid tegelasi, kellega on huvitav tutvavaks saada ja musta ässa mõistatust lahendada.

EMBLEEMID NENDE KANDJAD JA TÄHENDUSED

Markus Saksatamm

KAITSELIIT
100
1918 - 2018

KOGU LUGU

Vabatahtlikke kodumaa kaitsjaid koondav Kaitseliit on otsekui ristlõige meie ühiskonnast. Ole sa minister, õpetaja või autojuht – Kaitseliidus leidub koht igaühele, kes hoolib oma kodust ja rahvast. Seekord alustame embleemidega, mida kannavad Pärnumaa maleva võitlejad. Võib julgelt öelda, et Pärnu on Eesti Vabariigi sünnilinn: just seal loeti 23. veebruaril 1918 ette iseseisvusmanifest. Päev hiljem toimus ka meie verinoore vabariigi esimene sõjaväeparaad.

PÄRNUMAA MALEVA LAHINGU-KOMPANII embleemil kujutatud vikatimees sümboliseerib embleemi kandja vannet – olla valmis ohverdama elu Isamaa eest. Elu on suurim ohver, mida saab inimene tuua ning see sümbol teatab nii omadele kui ka vaenlastele, et võitleja annab endast kõik, täitmaks talle antud ülesandeid. Autorid: Mehis Born, Ott Artel, Salmar Saar.

PÄRNUMAA MALEVA SOONTAGANA MALEVKOND sai oma nime muinaskihelkonna järgi. Tõstetud mõõgaga käsi sümboliseerib võidutaset ja valmisolekut kaitseks. Must värv tähistab kindlameelsust. Mõõganuppu ehib kuuluvustunnusena Kaitseliidu kotka must siluettkujutis. Autor: Priit Herodes.

PÄRNUMAA MALEVA RANNA KAITSEÜKSUSE embleemil on taas Kaitseliitu sümboliseeriv Põhjakohtas. Tumesinine tähistab siin merd ja roheline maad, ristatud kolmhark ja mõök rannakaitse üllast missiooni. Kõike seda ümbritsev ankrukett aga räägib üksuse ühtsusest ja kokkukuuluvusest. Embleemi autoriks on Jaanus Ots.

JÄRVA MALEVA PAIDE ÜSIK-KOMPANII embleemil olev Paide Vallitorn Pikk Hermann sümboliseerib kompanii võitlejate kodukohta, kotkas aga jõudu, tarkust, võitlusvalmidust, kindlameelsust ja visadust. Ovaali ülemisele kaarele paigutub Põhjatäht, mis tähistab edasipürgivust, edumeelsust, sihikindlust ja näitab teed kodukohta. Embleem on üksuse liikmetele innustuseks ja ühtekuuluvuse märgiks. Selle kujundas Sulev Einma, valmimisele aitasid kaasa Vallo Tamme ja Urmas Kõonurm. Igati tubli tulemus!

KÜBERKAITSE ÜKSUS koosneb vabatahtlikest IT oskustega inimestest, kes annavad hindamatu panuse meie küberruumi kaitseks. Ilma piisava kübervõimekuseta ei ole ükski riik lõpuni kaitstud.

TARTU MALEVA MOTORISEERITUD ÜSIKRÜHMA embleemil kujutatud mõök ja tiivad tähistavad jõudu ja kiirust. Tartu linna vapp räägib armastusest kodukandi vastu ja Kaitseliidu vapilind valmidusest seda vankumatult kaitsta. Võitlejate vormiriietusel aga on kasutusel õlats, (ilus sõna, kas pole?) kus lisaks ka rühma asutamiskuupäev: 12.03.1937.

TARTU MALEVA AKADEEMI-LISE MALEVKONNA embleemil olev ümarmempel ehk rotund on tõe, teadmiste

ja särava nooruse sümbol. Loorberioks sümboliseerib võitu, sihikindlust ja õnne; oksaga põimitud rotund ülikooli ja kõrgemat haridust. Kuldne ring on kaitse, arengu, järjepidevuse ja surematuse sümbol. Must tähistab kindlust ning ka ühte Eesti rahvusvärvi; kuld aga teadmisi, edukust ja õiglast võitlust. Embleemi autor on Ivar Sibul.

TARTU ESIMENE MALEVKOND kasutab embleemil väarikat märki, mis pärineb Vabadusristi südamikult. E-täht sümboliseerib siin Eestit ja mõõgaga käsi selle kaitsmist. Kuldse äärega must sõõr kujutab muinasaegset ümmargust kilpi. Must värv väljendab kindlust ja kuld kuulsusrikast ning õiglast võitlust. Selle malevkonna näol on tegemist ennesõja-aegse Vabadusristi Vendade malevkonna õigusjärglasega. Järjepidevus on suur väärtus!

TARTU MALEVA ELVA MALEV-KOND Embleemil olev mänd on pärit Elva linna vapi kavandilt, mille 1938. aastal lõi kunstnik Viktor Aleksejev. Tegemist on umbes 350aastase põlispuuga, mis kõrgub siiani Arbi mäel. Embleemil tähistab kõnealune mänd armastust oma kodukoha vastu, ülanurgas olev Põhjatäht viitab Tartu malevale. Embleemi autoriks on Carl-Christian Frey.

VIRU MALEVA LAHINGU-KOMPANII embleemi kuju sümboliseerib muistsete eestlastest viikingite kilpi. Kilbil jumal Thori (Taara, Tooru) hõbedane vasara kujutis. Vasara keskel ringis Valknut – põhjala sõdalaste lõpmatuse sümbolid. Autoriteks Villu Jõemets ja Ülar Kivilaid. Igati tubli töö!

KIRDE MAAKAITSERING-KONNA embleemil on meie lipu värvid. Sinine kolmnurk sümboliseerib nii Termopüülide lahingut (480a. eKr) kui ka Sinimägede lahingut (1944.a.), kus väikesed väeüksused peatasid vapralt ülekaaluka vastase. Ka kreeka stiilis kiiver tähistab Termopüülide lahingut. Kreeka-keelne moto aga tähendab tõlkes: „Tulge ja võtke!” – just nii vastas Sparta kuningas pärslaste nõudmisele relvad maha panna. Selle põhjaliku, peensusteni läbimõeldud embleemi autor on Ivo Hakman.

JÕGEVA MALEVA TORMA ÜKSIKKOMPANII embleemil on „Ristankur Päikesekiirtes”, omaaegse Torma kihelkonna tähis. Ankur sümboliseerib lootust, rist usku ja päike armastust. Ristankru all olev daatum meenutab päeva, mil kohalikud mehed kogunesid Mustvee koolimajja ja moodustasid Eesti Kaitse rühma – praeguse Torma üksikkompanii väärika eelkäija.

VÕRUMAA MALEV koosneb Võru malevkonnast ja Antslan ning Rõuge-Vastseliina üksik-kompaniist, kes kõik kannavad ühist embleemi. Üldembleemi juurde kuulub ka võrokeste lipp, millel oleva kaheksakanna nurgad sümboliseerivad muistse Võrumaa kaheksat kihelkonda. Valge värv tähistab puhast ja ausat hinge, roheline Võrumaa metsa.

NOORED KOTKAD

KODUTÜTRED

Eelmisel aastal said lahedad ning vastupidavad välivormid ka kõigi malevate noorkotkad ja kodutütred. Pildil vormiriietuse juurde kuuluvad embleemid, mida kannavad Võrumaa noored. Võrumaa on lahe kant, hoiame talle põialt!!

SCRABBLE™

SCRABBLE TÄHISTAB ÜMMARGUST SÜNNIPÄEVA!

Kas oled kuulnud, et maailmakuulus sõnameistrite lemmikmäng Scrabble tähistab tänavu oma 70. sünnipäeva? Mängu algidee tekkis küll arhitekt **Alfred M. Buttsil** juba 1931. aastal, kuid just nimelt **1948. aastal** ostis ameeriklasest ettevõtja **James Brunot** Buttsilt patendi mängule ning andis talle praeguse nime ning kuju. Ingliskeelsena sündinud mäng on nüüdseks tõlgitud mitmekümnesse keelde ja meil Eestis toimuvad tänavu juba üheksandat aastat järjest koolinoorte Scrabble meistrivõistlused, mille korraldajaks on Rocca al Mare Kool.

Seekordsed meistrivõistlused leiavad aset

Rocca al Mare Koolis laupäeval, 17. märtsil 2018 algusega kell 11.00.

Võistlus toimub kolmes vanuseklassis: noorem kooliosa (2.-4. klassi õpilased), keskmine kooliosa (5.-8. klassi õpilased) ja vanem kooliosa (9.-12. klassi õpilased).

Registreerumine võistlusele aadressil <http://wheel.1kdigital.com/ram/scrabble/>

Viimane aeg osalemisest teada anda on **10. märtsil 2018**

Küsimuste korral palutakse kirjutada: katrin.raak@ramkool.edu.ee

Aga meie lugejatelt, kellele meeldib nuputada ja ka ise nutikaid ristsõnu või muid mõistatusi välja mõelda, ootame hiljemalt **5. aprilliks 2018 omaloomingulisi ristsõnu ja nuputamisesandeid!**

Plusspunkte saab see, kes oskab oma ristsõnasse sisse pöimida sõna „**Scrabble**“!

Auhinnad Rimonne Balticult, peapreemiaks pesuehtne Scrabble!

TARGAD TÄHED MÄNGULAUAL

Igaüks teab, et Aliase mäng nõuab nii nutikust, osavust kui ka sõnadega sõbrajalal olemist. Kes aga tahab **Täringu-Aliase** mängus võitjaks tulla, see vajab ka mänguõnne ja oskust kiiresti mõtteid koondada. Kõik oskused on muidugi ajapikku arendatavad, ning muidugi tuleb alati kasuks see, kui su sõnavara on rikas.

Mängulaua veerevatel täringutel pole sedapuhku numbreid – neid ehivad tähed, millest tuleb moodustada seletust vajavaid sõnu. Mängule lisavad põnevust teemalitrid, mida on karbis tervelt 19.

Kuidas on lood Sinu sõnavaraga, hea lugeja, seda saad järele proovida meie seekordset ülesannet sooritades: pane kirja 5 – 10 lausest koosnev jutuke, milles kõik sõnad algaksid E-tähega! Miks just E-ga? Aga sellepärast, et käimas on Eesti 100. sünnipäeva-aasta! Kui saadad oma kirjatöö toimetusele **enne 5. aprilli 2018**, siis on Sul lootust võita Täringu-Alias Insplaylt!

NB! Ära unusta vahel vaadata ka Insplay veebipoodi, mille aadress on www.insplay.ee

